

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

Februar 1979

La fe nos hace agradables a Dios

Ustedes han sido salvados por la gracia de Dios, mediante la fe, nos advierte el Apóstol san Pablo. La fe en Jesucristo, naturalmente. Y este pesamiento domina toda su enseñanza, hasta llegar a decirnos que el hombre no es justificado por las obras de la Ley, sino por la fe en Jesucristo. ¿Se podría destacar con más fuerza la importancia de la fe, sin la cual es imposible agradar a Dios, como se nos recuerda en la Carta a los Hebreos?

¿Pero esto significará que basta tener fe para salvarse, y que no es necesario practicar obras agradables a Dios? De ninguna manera. Lo que significa es que esas obras no son la causa, sino el fruto de nuestra justificación delante de Dios. Son las obras de la fe. Y en último término, la verdadera fe es la que se traduce en esas obras. El mismo san Pablo nos puntualiza: Lo que cuenta en Cristo Jesús es la fe que obra por medio del amor.

Pregovori o sreu

Veselo srce kaže lahko vest. (slovenski)

Vsakdo nosi sodnika s seboj. (slovenski)

Mirno srce je življenje telesa. (svetopisemski)

Ravnaj se po svojem sreču, da bo tvoj pogled jasen vse življenje. (egipč.)

Ko je v sreču mir, je mir v hiši. (danski)

Kdor razširi svoje srce, zoži svoja usta. (kitajski)

Človekovo srce je prva stvar, ki začne živeti v materinem telesu, in zadnja, ki bije, ko človek umira. (norveški)

Pregovori o ljubezni

Ljubezen je zakon nebes, sovraštvo zakon pekla. (slovenski)

Ljubezen ima četvero oči, pa je vendar slepa. (slovenski)

Kdor piše ljubezensko pismo, ga mora pisati s potnimi rokami. (nemški)

Življenje brez ljubezni, leto brez poletja. (švedski)

Ljubezen gleda skozi očala, ki spreminjajo baker v zlato, uboštvo v bogastvo, solze v bisere. (španski)

Ljubezen je kot rastlina ovijalka, ki se posuši, če se nima kam opreti. (indijski)

Zaljubljenec misli, da so vsi drugi slepi, drugi ga pa imajo za neumnega. (arabski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Leto 46

Februar 1979

Škof Stanislav Lenič vernim Slovincem po svetu

Dragi slovenski rojaki na tujem!

Spet se nam bližajo božični prazniki, novo leto in še nedelja sv. Družine, ki so jo naši škofje razglasili za izseljensko nedeljo. Kot narodni voditelj za slovensko dušno pastirstvo v tujini Vam k vsem tem praznikom pošiljam svoja najiskrenejša voščila in dobre želje, svoj pozdrav in Gospodov blagoslov.

Ob izseljenski nedelji se bomo morali predvsem zdramiti mi v domovini. Da bomo ta dan veliko mislili na Vas, iskali zveze z Vami po pismih, še bolj pa po molitvi in sveti maši. Meni pa ta nedelja nalaga dolžnost, da pridem k Vam s temile kratkimi spodbudami.

Vem, da ste si mnogi na tujem že uredili svoje domove, da imate tamkaj lepo urejeno družinsko življenje in da ne mislite več na vrnitev. Svet se je danes tako močno spremenil, da je še malo-kaj stalnega, vse se giblje in premika in ta val gibanja in premikanja je zajel tudi človeka, ki se danes na tujem ne čuti več tako tuja kakor nekoč. Vsem tistim, ki nameravajo ostati zunaj, pač toplo priporočam, naj na trdnih izročilih narodnosti in vere, ki so jih prinesli s seboj, tudi v tujini gradijo naprej in ostanejo zvesti kristjani in Slovenci.

Pogosto poslušamo tožbe, kako je tujina razbila mnoge naše družine. Ko so si ljudje materialno opomogli, so pa moralno doživeli

Sv. Družina — vzor izseljenskih družin (Stane Kregar)

popoln zlom v sebi in družini. Ob takih tragedijah nam še vedno aktualno donijo na uho Jezusove besede: „Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, pogubi pa svojo dušo?“ (Mt 16, 26). Preveliko hlepenje po bogastvu in naše zmaterializirano mišljenje prinašata toliko gorja v naše osebno življenje in v življenje naših družin.

Zato bi se ob izseljenski nedelji rad obrnil na naše družine

na tujem. Skrbite, da bo družina čim bolj skupaj. Ne razbijajte je na daljši čas, ostanite si vedno med seboj povezani. K temu naj Vam pomagajo naše nedelje, ki naj Vam bodo res Gospodovi dnevi. Vključite se radi v slovenske župnijske skupnosti in radi prihajajte k slovenskim mašam. Če pa slovenske maše ni vsako nedeljo, ne pozabite na nedeljsko dolžnost, ki jo lahko izpolnite pri vsaki maši, četudi ni slovenska.

Velika Vaša in naša skrb so Vaši otroci, ki doraščajo na tujem. Poskrbite za njihovo versko vzgojo. Zaupajte jih svojim duhovnikom v okviru svojih župnij. Naj ima vsaka slovenska hiša na tujem gotovo slovensko sveto pismo. Naročajte si tudi druge verske časopise in knjige, slovenske plošče in kasete z verskimi pesmimi. Vse to posredujte Vašim otrokom. Verski tisk nas mora vzgajati za zrele kristjane, ki bodo imeli svoj krščanski pogled na svet in dogajanje v njem.

Dragi slovenski rojaki! Naj se ob prazniku Gospodovega rojstva, ob novem letu in ob izseljenski nedelji razlije obilje božjega blagoslova na vsakega izmed Vas in še posebej na naše slovenske družine na tujem. Kristus je prišel odrešit slehernega izmed nas. Približajte se mu v teh dneh še posebej s prejemom zakramentov spovedi in obhajila. Samo tako boste zares obhajali pravi slovenski božič.

Naj bo Gospod z Vami vedno in povsod!

+ Stanislav Lenič, škof

Naseljenci

Ne odmakni rok,
ko kamen devamo na kamen
in gradimo,
Gospodar, naš Bog.

Ne odmakni rok,
ko vžigamo ognjišču plamen
za družino,
Gospodar, naš Bog.

Ne odmakni rok,
ko za viri in studenci
iščemo v globino,
Gospodar, naš Bog.

Ne odmakni rok,
ko v zeleni senci
kruh uživamo in vino,
Gospodar, naš Bog.

Ne odmakni rok
od naših potov in borenja
z bolečino,
Gospodar, naš Bog.

Ne odmakni rok
od našega teženja, hrepenenja
za sinjino,
Gospodar, naš Bog.

Slavko Srebrnič

Februarski dnevi

Svečnica

V nas je Faust, ki hoče spoznati življenja skrivnost.
V nas je Prometej, ki hoče ogenj sreče strgati z neba.
Pa je evangeljska formula tako preprosta: bodite kakor otroci...
Marija ga drži v naročju in ga daruje.
Daritev preprostega otroka, brez narejenosti, brez narejene drže,
brez veličanja.
Ne smem se delati velikega in Bogu dopovedovati svoje modrosti.
Le eno je potrebno: molčati, sveto molčati pred Bogom in mu vsak
dan darovati ta molk kot del našega življenja.
Že s tem sem luč, ki preprosto sveti in se naslaja ob svoji bleščavi,
Gospod, uči me vsak dan, kaj se pravi biti majhen, neznamen!
Marija, ne pozabi, da sem tudi jaz tvoj otrok.

Sv. Ciril in Metod

Marsikaj bo ostalo nerazkritega iz njunega življenja.
Eno pa je jasno dokazano: njuna veličina.
Darovala sta se slovanskemu svetu, ne le za ceno svojega udobja,
ampak tudi za ceno svojega dobrega imena.
Po svoji notranjosti praksiščanska apostola.
Po misijonski metodi najmodernejša misijonarja.
Koliko jima dolgujemo posebno mi! Ni dovolj, da jih imamo na
oltarjih, da pišemo razprave. Bolj važno je, da nadaljujemo njuno
poslanstvo.
Čim bolj je za naš narod položaj nemogoč, tem bolj so potrebni
pričevalci njunega kova.
Če niso porušili njunega dela tedaj, ga ne bodo danes.
To bi morala biti naša himna: Ciril, Metod, varujta slovanski rod.
Ne himna ob razbijanju pavk in činel, ampak preroška molitev
v stiski časa, za našo vero, za naš narod, za Cerkev.

Pustni torek

Celó v današnji duhovni literaturi izginja beseda: zadoščevanje.
Pa je stoletja spodbujala dobre duše, ki so se Bogu dale kot pravne

žrtve za grešnike in grehe sveta. Ne v oholi zavesti svoje popolnosti. Saj so neštetokrat prav v tem bile križane, da so se šibile pod zavestjo nebogljenosti. In osebna bolečina je bila kakor zadoščenje za vse.

To ni in ne sme biti privilegij bogomiselnih redov, ki so nenehna sprava za svet. To bi morala biti značilnost slehernega kristjana. Morda je prav, da nas prav pust spomni te krščanske naloge. Saj ni samo pustni torek ali niso samo pustni dnevi dnevi greha. Morda bolj kot sicer, a svet v močvari nenravnosti, v krutosti, nasilju, gazenju človekovih pravic, stalno tepta božje zapovedi.

Boga se žali na tisoč načinov. Vsaj nam, ki mislimo zares, ne sme biti oguljena pobožna fraza. Gre za borbo vsega človeštva: bo zmagalo dobro ali zlo. Bo zmagal Bog ali satan.

Niso krilatice iz duhovnih vaj. Na tak dan moram v sebi prebuditi zavest, da dajem svojemu življenju globok smisel, če sem sredi pokvarjenosti sveta in tudi spričo svoje grešnosti vendarle spravna žrtev z vso najboljšo voljo, z veliko ljubeznijo do Boga in ljudi.

Morda Bog danes ničesar bolj ne išče kot duš, ki bi se mu za to službo predale scela.

Pepelnica

Pomni, človek, da si prah...

Sem kdaj doživel pepelnični dan?

Me je pretreslo: pomni, človek, da si prah...?

Blagor mu, kdor na pepelnični dan, ob začetku svojega posta doživi notranji pretres, notranje spreobrnjenje! Prav to želi Cerkev.

Morda bo poln jedkega trpljenja ob spoznanju nič.

Morda bo za hip celó zdvajal nad samim seboj. Znamenje umiranja.

Morda pa bo prav on postal klicar novih časov. Božjih časov.

Si to ti?

Naj te ne plaši misel, da si premajhen, preslab.

Bog zna telefonirati na les.

In če je ali bo izbral tebe, zakaj bi še dvomil?

(Iz knjige Trenutki molka, Buenos Aires, 78)

Nespamet križa

Prav res bi nekateri radi spremenili Cerkev v slaščičarno.

Za tolažbo naj bo vse: molitev, maša, zakramenti.

In če to ni, gredo drugam.

Moje življenje je božja služba, vsak dan, vsako uro.

In to v vsej vsakodnevnosti.

Pot kristjana je pot skozi puščavo. Oaze so samo kratek oddih.

Papež Janez Pavel II. je zajadral na globoko

SMERNICE RAZNIM STANOVOM BOŽJEGA LJUDSTVA

Papež Janez Pavel II., nekdanji poljski kardinal Wojtyła, je že prve tedne svojega vladanja „odrinil na globoko“. Kot modri učitelj ne prestando govori o poslanstvu, ki ga imamo katoličani. Kot veliki duhovnik moli in nas po Gospodovem zgledu uči moliti. Kot vrhovni pastir pa nam kaže varna pota.

Kratek pregled njegovega dela, nadaljevanje iz januarke številke „Duhovnega življenja“, naj osvetli te trditve.

Pri avdiencah ob sredah je govoril o glavnih krepostih in o adventu

Glavni sprejemi so ob sredah. Navadno se razvrste v dveh oddelkih, najprej v baziliki sv. Petra, ki je največja cerkev na svetu, nato pa še v veliki Nervijeji dvorani. Papež navadno govori v več jezikih.

25. oktobra je 16.000 množici iz raznih delov sveta govoril o *razumnosti*, to je o tisti kreposti, ki nam pomaga spoznati voljo božjo v posameznih primerih in nas nagiba, da po njej ravnamo.

8. novembra je prišlo 25.000 romarjev. Govoril jim je o *poniž-*

nosti, ki nas nagiblje dati vsakemu, kar mu gre. Med drugim je izkušeni in neustrašeni pastir Gospodove črede dejal: „Ne sme biti človek zaradi sistema, ampak sistem mora biti v službi ljudi. Zato se je treba braniti pred odrevenelostjo sistemov. Mislim na družbene, gospodarske, politične in kulturne sisteme, ki morajo biti občutljivi za potrebe človeka, njegovo vsestransko korist, ki morajo znati sami sebe prenavljati, spreminjati svoj lastni ustroj po smernicah, ki jih kaže celotna resnica o človeku.“

15. novembra je na dvorišču sv. Damasa, pri sv. Petru in v Nerijski dvorani raspravljajal o *srčnosti*, to je o tisti kreposti, ki nam daje moč, da dobra dela izvršujemo kljub težavam, in rajši vse, tudi smrt, trpimo, kakor da bi grešili.

Mladini italijanskih šol je rekel: „Mlad ne pomeni le imeti malo let, ampak tudi doživljati v sebi prenavljajočega duha in službo dobremu“. Gledajo naj v Kristusa, ki mora v njih zmagovati. Brez srčnosti ni gradnje novega sveta. Skušnjavam sveta se ne smejo vdati. Knez tega sveta je stalno na preži in kaže mladim

lažne cilje. Treba je biti pogumen, kot je bil pogumen poljski fant sv. Stanislav Kostka, vzor mladim.

V Nervijevi dvorani pa je dejal: „Biti pogumen pomeni soočati se z nevarnostmi za pravično stvar. Zato je treba premagati najprej samega sebe in se obvladati, pri tem pa se opirati na ljubézen do resnice in pravice. Hrabri so tisti, ki se odlikujejo v vojni s svojim pogumnim zadržanjem. Tudi v miru se nekateri izkažejo hrabre v delu za blagor bližnjega. Vendar so hrabri še drugi. Pohvaliti je treba pogum matere številne družine, ki ji svetujejo, naj bi odpra-

vila še nerojeno dete, a v spoštovanju do življenja malega bitja reče: Ne! Počastiti moramo tudi pogum tistega, ki mu obetajo svobodo in razne ugodnosti, če zataji pravična načela in odobri, kar je proti poštenju in blaginji bližnjega, toda reče: Ne!“

22. novembra je papež Janez Pavel II. govoril o zmernosti in tako sklenil načrt, ki ga je izdelal njegov prednik. Med drugim je dejal: „Zmeren človek je gospodar samega sebe. V njem strasti nikoli ne prevladajo nad razumom, voljo in srcem. Takšen človek se zna obvladati. In prav tu lahko, v vsej veličini spoznamo pravo vrednost

kreposti zmernosti. Nujno je potrebna človeku, ki hoče biti poln. Dovolj je pogledati nekoga, ki se je odrekel lastnemu razumu.“

Naslednje srede, tako 29. novembra, 3., 10. in 17. decembra pa je sveti oče *posvetil adventu*. Pribil je: „Advent pomeni božji obisk človeku. To je osnovna razsežnost naše vere. Vero živimo, ko smo odprti za božji prihod. Molitev angelovega češčenja nas spominja, kako je bila za božji prihod pripravljena Marija“.

Vso ljubezen je posvetil svoji rimski škofiji

Nedeljo 12. novembra je papež Janez Pavel II. posvetil rimski škofiji. Že v opoldanskem nagovoru, ko je sončen dan privabil na Trg sv. Petra nenavadno veliko ljudi, je govoril o rimski škofiji. Popoldne pa se je z avtom odpeljal skozi središče Rima v cerkev sv. Janeza v Lateranu, ki je že od nekdanj sedež rimskega škofa in rimske škofije, ki ima 296 župnij. Med sv. mašo je dejal zbranim škofljanom: „Rodovi Rimljanov so doživljali današnjo slovesnost. Jaz, vaš novi škof, po rodu Poljak, se ustavljam na pragu te cerkve in prosim, da me sprejmete, kakor ste stoletja sprejemali moje prednike, kakor ste pred nekaj tedni sprejeli Janeza Pavla I., ki ste ga tako radi imeli. Gospod je rekel: ‚Niste vi mene izbrali, temveč jaz sem vas izvolil.‘ To je vse, na kar se lahko sklicujem. Nisem tu po svoji volji, Gospod me

je izbral. V njegovem imenu vas prosim, da me sprejmete.“

„Ljubezen naj nam pomaga,“ tako je nadaljeval sv. oče, „da bomo oblikovali duhovno podobo naše skupnosti, da bo zaradi te ljubezni konec sovraštva, zavisti, zla in trpljenja v velikih in malih stvareh v družbi, v medsebojnih odnosih. Za Cerkev in ves svet iščem ljubezen in pravico.“

Posebno skrb ima do izseljencev in beguncev vsega sveta

Pred opoldansko molitvijo angelovega češčenja, o kateri je dejal, da je lep običaj, da ljudi v številnih deželah zjutraj, opoldne in zvečer ob zvonjenju prenehajo delati in se nekaj minut posvetijo molitvi, je sv. oče 19. novembra govoril o izseljencih. Med drugim je rekel: „Izseljenstvo je pojav svetovnih razsežnosti. Težko je v nekaj besedah povedati, kar bi bilo treba reči ob takšnih priložnostih. Nekaj je gotovo: danes se moramo z mislijo in srcem preseliti od naših domačih ognjišč v druge kraje in druga mesta, tja, kjer živijo in delajo naši izseljenci. Nenehno se spominjajmo nanje. Spremljajo naj jih naše želje in voščila. Bog naj jih blagoslavlja! Naj ne pozabijo tistih, ki so jih pustili doma. Vedo naj, da mislimo nanje, da zanje skrbimo in molimo.“

„Nekaj vas prosim“, je sklenil papež: „kjerkoli ste po svetu, vztrajajte v veri in ohranjajte plemenito dediščino, ki ste jo prinesli s sabo iz domovine.“

Jasne besede duhovnikom, redovnikom in redovnicam

Dne 9. novembra je Janez Pavel II. sprejel nad 2.000 rimskih duhovnikov in redovnikov, ki delujejo na področju rimske škofije. Dejal jim je: „Duhovništvo je treba ljubiti kot bistvo našega življenja in poklicanosti, kot temelj naše človeške in krščanske istovetnosti. Neobhodni smo kot priče ter tisti, ki tudi v drugih budijo potrebo po pričevanju. Če se kdaj zdi, da nismo potrebni, pomeni, da moramo bolje pričevati, pa bomo kaj kmalu opazili, kako nas svet potrebuje. Duhovniško pričevanje, tvoje in moje, dragi sobrat, zavzema vse najino bistvo, zdi se, kakor bi nama govoril Gospod: Potrebujem tvoje roke, da bi lahko blagoslavljal; potrebujem tvoja usta za oznanjevanje: potrebujem tvoje telo, da bi lahko trpel; potrebujem tvoje srce, da bi dalje ljubil; potreben si mi, da bom še naprej odreševal. — Duhovništva ne obremenjujte s časnimi skrbmi, niti ne s sekularizacijo življenja in dela. Potrebni pa so tudi zunanji znaki vašega duhovništva, na primer obleka.“

Naslednji dan, 10. novembra, pa je papež sprejel 13.000 redovnic, ki delujejo v Rimu. Vseh je tam 18 tisoč in imajo 1.120 redovnih hiš in 26 samostanov s strogo klavzuro. V govoru je sv. oče poudaril: „Redovništvo je velik dar in Cerkev ne bo nikoli nehala moliti za redovniške poklice. Za ves

svet, zlasti pa za božje ljudstvo, so redovnice živo znamenje prihodnjega življenja... Redovniško življenje je v tem, da se redovnice podredijo disciplini, ki ne temelji na zapovedih, temveč na evangelijskih svetih: čistosti, pokorščine in uboštvu.“ Posebej je Kristusov namestnik pozdravil še redovnice s strogo klavzuro, ki so z njegovim posebnim dovoljenjem prišle v avdienco. Rekel jim je, da so s takim življenjem posebno „odprte za božjo navzočnost“.

Redovnim predstojnikom pa je 24. novembra dal sv. oče še en značilen nasvet: „Ne bojte se pogosto opozarjati svojih sobratov, da ima trenutek molka pred tabernakljem več vrednosti kot vsa apostolska dejavnost“.

Mladini in družinam, ki so „Cerkev v malem“

Mladini, „upanju njegovega pontifikata“, je papež v zadnjem času pogosto govoril. V nedeljo, 3. decembra, je v cerkvi sv. Frančiška Ksaverija v rimskem predmestju, kjer je po zadnji vojni pomagal v dušnem pastirstvu, rekel: „Bodite vedno Kristusovi prijatelji... Bodite vedno mladi kristjani, pravi pričevalci Kristusovega nauka. S svojim življenjem pripovedujte vsem, da je samo v Kristusu resnično odrešenje sveta.“

Posebno izbrane besede je v isti cerkvi naslovil družinam. V govoru, polnem prisrčnosti, je pribil: „Družina je Cerkev v malem, so

učili cerkveni očetje. Naredite iz svojih domov Cerkev, je priporočal veliki pridigar sv. Janez Krizostom. Vse zakonce, mlade in stare, pozivam: Podajte si roke, kakor ste to storili na dan poroke, ko ste prejeli zakrament sv. zakona. Zamislite si, da vas vaš škof danes ponovno vpraša za pristanek, vi pa kot takrat drug drugemu obljubite zvestobo in ljubezen. Veste, zakaj vas na to spominjam? Zato, ker je od dobrih zakonov odvisna domača Cerkev, duhovno zdravje v družini, vzgoja otrok.“

Poslanica ob 30-letnici izjave človekovih pravic

Papež Janez Pavel II. je ob 30-

letnici deklaracije OZN o človekovih pravicah naslovil na glavnega tajnika Združenih narodov Kurta Waldheima poslanico, v kateri je zapisal, da so še vedno osebe in politične sile, ki teptajo osnovne pravice ljudi. „Pravičnost, modrost in čut za realnost,“ je dodal sv. oče, „zahtevajo, da se že enkrat temu strupenemu sekularizmu napravi konec, zlasti pa zavrže zmotno stališče, da je vera le nekaj zasebnega. Vsak človek je namreč dolžan vršiti svoje osnovne pravice na odgovoren in moralno upravičen način. In vsakdo ima dolžnost spoštovati v drugih tiste svobščine, ki jih zahteva zase.“

L. S.

Vse, kar je človek govoril v svojem življenju, od prvih jeclja-jočih vzklikov preko mladeniškega vriskanja in moškega modrovanja do betežnih vzdihov in stokov starca, vse to, mislim, je le neprestano nerodno in prazno poskušanje, da bi povedal, kar se ne da povedati, da bi odklenil, kar ostane neizprosno zaklenjeno do poslednjega trenutka. V njem kljuje slutnja onega, kar je tam, na drugi strani; slutnja, ki ne da počitka ne srcu ne pameti, ki je začetek vsega žlahtnega in vsega nizkotnega, dobrega in hudega, pravice in krivice, lepote in odurnosti; in še te slutnje same, ki je njihovo življenje, ne more utelesiti v trdo besedo. Pa pride ura, ko leži utrujen na visoki blazini, ko mu prižgo blagoslovljeno sveča, ko mu slepo strme v strop osteklenele oči; tedaj se sunkoma razmakne silni zastor, bliskoma plane luč iz višin, v trpljenju in zmotah zaželeno luč, sijajna dopolnitev slutnje; in vse je jasno; ustne se odpro, da bi na glas povedale vsem živim ljudem, kar je edino vredno in potrebno povedati; odpro se in utihnejo.

Ivan Cankar

Vse to hrepenenje, ki gloje v srcu, prijatelj, je le hrepenenje po večnosti.

Ivan Cankar

Nekaj skromnih, pa pomembnih spominskih utrinkov

Po triintridesetih letih zdomstva mi je Bog naklonil prilžnost, da sem z ženo poletel v Evropo in spet stopil na slovenska tla na Koroškem. Med poletom sem se najprej nekaj dni pomudil v Washingtonu, pri družini najmlajšega sina.

Ko smo obiskali grob zavratenom umorjenega predsednika Kennedyja, me je med drugim najbolj prevzel napis njegovih besed, ki so v angleščini vklesane v bel kamen in po naše pravijo nekakotako takole:

„In tako vas prosim, dragi Amerikanci, ne izprašujte, kaj lahko domovina stori za vas; vprašajte se, kaj morete vi storiti za domovino. In vi, moji dragi zemljani, ne izprašujte, kaj bo Amerika storila za vas, marveč kaj moremo mi vsi skupaj storiti za človekovo svobodo.“

Še in še sem preletaval z očmi te besede in jih pretehtaval. Zdelo se mi je, da bi jih morali vklesati tudi na vsa vidna mesta med nami in v naša srca! — V feh

težkih časih, ki jih preživlja sredi razrvanega sveta naš slovenski zarod, in v težkih razmerah, ki se dvigajo nad našo staro in novo domovino in oklepajo vase ves človeški rod, bi si morali te besede dnevno ponavljati za naše vsakdanje življenje: Kaj lahko danes storim za svojo matično domovino? Kaj morem prispevati za svojo novo domovino? V čem morem sodelovati za človekove pravice in za mir v svetu?

In vendar ta vprašanja tolikokrat beže mimo naše brezbržnosti! Le vse prepogosto se predajamo očitkom: Zakaj tega in onega drugi ne storijo — za nas?

Iz Washingtona smo se s sinovo družinico podali v velikanškem „železnem ptiču“ preko Atlantika.

Pomudili smo se najprej v svetem mestu. Morda so me najgloblje prevzele Kalistove katakombe s svojimi brezkončnimi podzemskimi hodniki, grobnimi vdolbinami in utesnjenimi kapelicami. Nekdaj je tu živela — Cerkev v katakombah; pomislil sem na današnjo — Cerkev v molku...

In potem arena v Koloseju. Skušal sem si v duhu predstaviti na teh dvatisočletnih razvalinah tiste, ki so za izpričanje vere v Kristusa in za zvestobo njegovi besedi morali zreti v srepe oči sestradanih in krvoločnih levov. In šinila mi je v spomin ironija izpred štiridesetih let v naši domovini: Žrtve so potrebne; in tu-

di misel na tiste, ki danes zavoljo vere preganjanje trpé...

In še sem stal sredi bazilike sv. Petra. Dolga je bila vrsta tistih, ki so čakali, da poljubijo palec na bronastem kipu božjega ribiča sv. Petra in da jih prijatelji v tistem trenutku „vzamejo na film“. Vodniki in vodnice so v vseh različnih jezikih glasno razlagali svojim skupinam turistov umetniške in zgodovinske vrednosti na tem svetem kraju. Skušal sem se zbrati in zmoliti očenaš za svoje drage, za domovino in za mir v svetu. Ob Petrovi grobnici pa me je prevzela misel na Cerkev v sedanjem svetu...

In v cerkvi sv. Klemena sta mi ob grobu sv. Cirila misel in skrb pohiteli v našo slovensko Mendozo, do našega šolskega tečaja sv. Cirila in Metoda. Kako skrivnostna povezava! —

Pa smo preko Benetk zavozili v Kanalsko dolino in se ustavili v Žabnicah. Iz nekoliko zamegelnega ozračja nas je pozdravljala gotska cerkvica. Nepopisno sveto občutje me je spreletelo — Marija na Svetih Višarjah!

„Višarska polena“ — pričevanje smisla za „žrtvice“ pri naših prednikih — so menda že prišla iz mode. Nismo jih opazili ne spodaj ne na vrhu. Na vrh gore nas je v bežnih minutah potegnila moderna žičnica. Vse drugo pa se mi je zdelo kakor nekoč, kakor pred skoro pol stoletja, ko sem stopil zadnjikrat na ta sveta gor-

ska tla. Krenil sem v breg med mecesne in cvetoči sleč. In poslušal sem iz mladostnih let ob šumenju vode v Zajzeri besede prof. Ehrlicha, ko nam je odtod razkazoval v Kanalski dolini pod nami Pontebo, Lipaljo vas in Ukve. Zraven nam je razlagal:

„Ob temeljih te svete gore se stikajo tri evropska plemena; njih valovi, prihajajoč od juga, severa in vzhoda, bi udarili drug ob drugega prav tukaj in skušali drug drugemu riniti mejnike nazaj. A naši očetje so bili modrejši od vojskovodij in kraljev: namesto mejnika so postavili na otok med tremi narodi cerkev. To je edini mejnik v Evropi, ki ne ločuje, temveč združuje.“

V cerkvi so moji trije vnučki zavzeto upirali oči v Kraljeve freske, v njegove bele ovčke, zbrane okoli Marijinega kipa v grmu, in poslušali, ko sem jim razlagal pristrčno zgodbo o Materi božji, kako si je čudežno izbrala ta čarobni kraj sredi naravne gorske lepote in veličine za svoje romarsko središče.

Mlad, bradat duhovnik mi je v naši besedi potrdil, da bo takoj pristopil k sveti daritvi, in mi še ponudil, da med mašo berem bogoslužna berila in psalm ter napovedujem prošnje vernikov. Pozneje sva se predstavila; bil je g. Jože Sraka. Ne znam povedati, ali je bilo večje presenečenje ali pa hvaležnost višarski Materi božji za „slučaj“, ki mi ga je nudila. Zamajal se mi je

Svete Viarje pod snežno obleko

glas, ko mi je beseda napolnila prostor male cerkvice. Po svetem opraviu smo navzoči svoje gnotje izlili še v dve Marijini pesmi, ki ju je intoniral g. Žakelj iz Belgije. V zakristiji sem mašniku in mlademu cerkovniku razložil, da nismo z mojimi sami poromali na Svete Višarje. Pokazal sem jima košček rutice, ki je bila napojena s krvjo umirajočega prof. Ehrlicha. Nosil sem jo s sabo, da nas je v relikviji spremljal na svojo toli-

kanj ljubljeno Marijino goro. In sta me še popeljala k oltarju, kjer sem na levi stranski steni na beli kamniti ploščici bral:

„Višarska Mati! Varuj nam ljudstvo in rod, dolino in dom! To bodi naša molitev! — L. E.“ Razložila sta mi, da ta L. E. pomeni prof. Lamberta Ehrlicha. V svoji vneti ljubezni do višarske zavetnice slovenskega naroda in v velikem zaupanju na njeno pomoč je hotel romarje opozoriti na veliko pomembnost prošnje molit-

ve k Materi božji za naš narod in za domovino; sam pa se je skromno skrnil za svoji začetnici. Ko sem prepisal s ploščice napis, sem se spomnil na besede škofa Rožmana, ki jih je v letu 1945 govoril dr. Bajlecu v Ljubljani: „Slovenci se pri delu za svoj narod vse premalo spomnimo na Boga. Sploh za narod premalo molimo. Jaz vam povem, da takorekoč noč in dan molim za ves naš narod in ga stalno blagoslavljam. Neprenehoma prosim našo Kraljico, naj bi naš narod ne bil med tistimi, ki naj bi po fatimski napovedi bil zapisan uničenju in bi kot narod poginil.“

Da, Prevzvišeni! Zdi se mi, da vaše besede veljajo tudi danes nam v zdomstvu! Premalo molimo za naš narod, za domovino, za brate in sestre doma in v svetu!

Prav bi bilo, da bi Ehrlichove besede: to bodi naša molitev, privzeli v svoj dnevni molitveni program, kakor ga je izpolnjeval begunski škof Gregorij!

Obiskati sem seveda hotel na Koroškem tudi oba kraja tragične „predaje“ naših protikomunističnih borcev v letu 1945. S ceste v Rožu smo krenili z avtom na pot v dolino, ki se je vedno bolj ožila, stisnjena med dva strma gorska bregova, gostó porastlo z drevjem. Obstali smo na ozki ravnici pred postajo — Področčica...

Pred mano je v spominu oživel dogodek, ko sva se tiste dni z

rajinim očetom na kolesih vozila proti Celovcu — odkrila sva bila v neki na pol zbombardirani stavbi na Bahnhofstrasse možička, starinarja in pri njem izbrskala marsikatero gimnazijsko knjigo, zlasti s klasičnimi teksti — za našo begunsko gimnazijo, ki je že začela delovati na Vetrinjskem polju. In naju je srečal moj bivši študent ter nama opisal, kar je sam od daleč videl: kako so Angleži naše može in fante raztovorili in jih obkolili s strojnimi, da jih predajo partizanom.

Nastavil sem fotografski aparat po progi proti predoru, skozi katerega sem v mladih letih ves razigran s kolegi rajžal na slovensko Koroško; zdaj — v tem tegobnem trenutku — pa mi je med snemanje slike šepetal na uho Dante iz svoje Božanske komedije napis nad vhodom v svoj Pekel:

„Tod skozi pot gre v mesto bolečin...“

Nekaj dni kasneje nas je moj kolega z begunske gimnazije g. Luskar pospremil proti Pliberku. Blizu postaje je velel ustaviti avto. Obstali smo kraj ceste in izstopili. Zopet isti težki, v srce zbadajoči vtisi in spomini: cesta, travnik, njiva, kamioni — predaja...

Ozrl sem se proti zahodu, kjer sem slutil Šmihel in rojstno hišo škofa Gregorija, ki je že leta 1943 še v Ljubljani zapisal v svojem Pastirskem listu: „Palme mučeništva so zrastle tudi na na-

Na Vetrinjskem polju v tragičnem letu 1945

ših tleh; naša domača zemlja je orošena z mučeniško krvjo.“ — Pa takrat še ni niti slutil — pliberških dogodkov...

In prav pred pliberško postajo, nekaj metrov pred glavnim vhodom, mi je pa župnik Vinko Zaletel kasneje pokazal mesto, kjer je po božji previdnosti uspelo dr. Janežu, da je med predajanjem iz vojaške ambulante pobegnil za gostilno v drvarnico in kasneje v žitno polje, ker so nesluteni božji računi imeli zanj v načrtu pot na Daljni vzhod v misijone.

In se mi je pogled dvignil proti jugu, kjer se je v višavo in širjavo dvigala Peca. — Kralj Matjaž, doklej? Kralj Matjaž, kdaj?

S tajno silo me je tudi gnalo, da sem trikrat obiskal Vetrinje. Na opatijsko cerkev me med vsemi tistimi dogodki vežejo tajinstveni, nepozabni, tako grozotno sveti spomini! Rad bi jih ohranil tistim, ki rastejo za menoj; pa se mi zdi, da je vse prešibka in preskromna moja beseda, da bi mogel predočiti v živi resničnosti vso takratno bol in žalost.

Bil sem v tistih dneh z domačimi in s štirimi malimi sinovi na Vetrinjskem polju, „stanovalec“ sredi krompirjeve njive. Strehe nismo imeli nobene. Pa smo zato v tistem strašnem neurju, ki nas je obiskalo, imeli veliko prednost pred našimi „sosedmi“ na njivi, ki so si mogli napraviti

strehe in šotore iz plahit ali pa iz drevesnega lubja. Vse jim je prevrnil ali odnesel vihar. Meni ni imel kaj vzeti; pač pa smo se pravočasno pred nalivom zatekli v obokano vežo poleg župnišča. Odtod nas je č. sestra, ki je gospodinjila g. župniku, povabila v majhno župnijsko sobico, ki jim je služila za shrambo starega pohištva. Za nas je pa ta sobica tedaj imela pač večjo vrednost kot najudobnejši hotel!

G. župnik Jože Musger je takrat trpel za težko obolenostjo. Bilo je prav v dneh, ko smo zvedeli, da transporti naših mož in fantov ne odhajajo v Italijo k zaveznikom, marveč v kremplje partizanov v Slovenijo.

V neutешljivi žalosti, ki je včasih rastle do meje obupavanja, se je tedaj vse taborišče zgrinjalo v opatijski cerkvi od ranega jutra pa do pozne noči pod kipom žalostne Matere božje. Vse je iskalo utehe, tolažbe in moči pri Njej, ki je sedela tam v stranski ladji z mrtvim Sinom v naročju.

In me je g. župnik naprosil, da bi okoli polnoči hodil vsako noč zaklepat cerkvena vrata, ker on preje ne želi ljudi poganjati iz cerkve, sam pa je moral zaradi boleznih zgodaj k počitku. Izročil mi je torej veliki, dolgi cerkveni ključ. In tako sem vsako noč proti polnoči hodil v cerkev. Vsakokrat sem z naglico porinil ključ v ključavnico, da je njegov glas odjeknil po vsej cerkvi in opozoril vse, da je prišla pač zadnja

nočna ura. Stopil sem v cerkev.

Bog se usmili! Neštetokrat sem si že ob spominu na tiste prizore dejal, zakaj mi Bog ni dal pisateljskega duha, da bi mogel v vsej pristnosti spraviti vse to na papir.

V cerkvi je vladala mrkobnost. Svetlobo so dajale le številne sveče, ki so trepetaje izgorevale pred kipom Matere bolečin. Njihovi plamenčki so migotali v lahnem trepetu in njihova svetloba se je le s težavo prebijala skozi vijoličasto-sivo dimnasto meglino, ki je plavala po vsej cerkveni notranjosti.

In tam v stranski cerkveni ladji — ob Njenem kipu z mrtvim Sinom v naročju: sami kupi utelesene bolesi in žalosti! Matere — v žalovanju za svojimi izdanimi sinovi; žene — ki so jih nasilno ločili od zakonskih mož — koliko je bilo med njimi mladoporočenih; neveste — ki so izgubile ženine; hčere — ki so jim ugrabili dobrega in skrbnega očeta; sestre — ki so jim odpeljali predragega brata...

Strašna, neizmerna bolest se je zarezala v srca vseh! — — — Zgodilo se je, kar bi se zdelo nemogoče, nerazumljivo: „zavezniki“ Angleži, tisti Angleži, v katere smo stavili naše upanje za odrešenje, ti „zavezniki“ so zahrbtno izvabili iz naše srede dvanajst tisoč mož in fantov ter jih nasilno odpeljali na mejo in jih predali bratomornim krvnikom v mučeniško smrt!...

Vsa ta bolest se je tiste dni kopicila v vetrinjski cerkvi okoli Marije, Materē bolečin. Kakor mali zublji sveč, tako so tudi vsa ta telesa drgetala na tleh in se zvijala v bolesti ter dvigala krčevito sklenjene roke k Njej, ki je edina mogla doumeti vso to zvrhano mero nepopisne žalosti. In v ta dantejevski prizor so se iz dna krvavečih src prelivali vzdih, molitve, klicanje dragih izdanih in predanih, obupno jokanje, ihtenje bolestno in krčevito ječanje... Kdo naj bi izmeril vso to žalost!? Kdo bi mogel prestreči vse te grenke solze!? —

Vsi ti prizori in vtisi iz tistih strahotno bolestnih noči so mi živo vstajali v spomin, ko sem v drugo obiskal cerkev. Bila je prazna; bil sem sam; sveta tišina je vladala vsepovsod. Pa so vendarle okoli mene odmevali vzdih in klici, ki so polnili ta sveti kraj, poln bridkosti, v tistih nočeh pred triintridesetimi leti...

Kako bi človek ne zdrsnil na kolena in ne dvignil vroče prošnje k žrtvam, ki so takrat odhajale na kamionih v mučeniško smrt za Boga in za narod, in bi jih ne prosil in rotil z vso gorečnostjo: prosíte za nas; prosíte za našo domovino; prosíte za naše brate in sestre doma in v zdomstvu! In še en pomemben vtis sem ponesel s sabo, ko sva se z ženo po daljšem obisku na Koroško ponovno vračala preko Washingtona domov v Mendoza. Na Koroškem sem imel več ne-

delj priložnost prisostvovati na „slovenski“ fari nedeljski maši. Delavniške so bile — slovenske. Ob nedeljah pa so bile „dvojezične“; in sicer menjaje, enkrat s prednostjo slovenskega, drugič pa nemškega jezika. Se pravi najprej nekaj molitev v slovenščini, nekaj v nemščini in obratno. Tudi s pridigo je bilo enako. Petje pri „nemški“ maši je bilo nemško, s pevci na koru, ob spremljavi harmonija; pri „slovenski“ pa ljudsko, brez spremljave. Dvakrat me je dosegla „slovenska“ maša. Obakrat sem sédel za harmonij in spremljal naše pesmi.

In v Washingtonu sem bil za prvo nedeljo v mesecu v podzemski slovenski kapelici Marije Pomagaj v velikanski „Narodni cerkvi Brezmadežnega spočetja“ pri slovenski maši. Nekako 20 se nas je zbralo. Z vso najboljšo voljo so imeli rojaki pripravljene molitvene obrazce in pesmarice v slovenščini. Tudi berila so bila slovenska. Celebrant je z vso dobro voljo in zbranostjo izgovarjal liturgične vzklike po naše, da smo po slovensko odgovarjali — a je bil Poljak in je le počasi zlogoval. Po smrti dr. Blatnika nimajo naši rojaki slovenskega duhovnika v dosegljivi bližini. Evangelij, pridiga in mašne molitve so bile v angleščini.

Ko sem bil na nedeljo preje v glavnem zgornjem svetišču pri občestveni maši domačinov, me je globoko prevzelo sodelovanje vseh pričujočih. Ogromna cer-

kev je bila polna. Največja je v Združenih državah in na vsem svetu po velikosti na sedmem mestu. Vse je z zbranostjo sledilo svetemu obredu, vse je sodelovalo; vse je glasno pelo „ljudske napeve“, vse je glasno odpevalo k psalmu in med mašo mašniku; vse je pelo koralno melodijo očenaša, seveda vse v angleščini. Prezbiterij je bil poln belo oblečenih strežnikov - mladostnikov. Nekaj zares veličastnega!

In me je prevzelo: kako vse premalo se zavedamo; kako vse premalo cenimo svojo lastno slovensko bogoslužje, kjer nam ga je božja dobrota naklonila; vse premalo ga živmo! Kakšna razlika v čisto osebnotnem doživljanju, ko moliš „Vater unser“ ali z notranjo zbranostjo pokličeš „Očenaš“! Občutek imaš, da ti je duša vse drugače odprta za „Gospodov obisk“...

Obilo je bilo doživetij in vtisov; komaj bi jih popisal; saj sta jih tudi duša in srce komaj sproti sprejemala! Bili so med njimi premnogi za veselje in srečo; pa tudi taki, ki so vzbujali „mešana čustva“. A vračal sem se s potovanja — bogat! — —

Morda je bilo eno najlepših do-

živetij, ki se mi je najbolj živo vtisnilo v spomin in mi napolnilo srce — nedeljsko jutro na Koroškem. Sredi poletja me je ob 5 zjutraj prebudil farni zvon cerkvice na strmi, navpični skali na Kamnu v Podjuni. Lahna jutranja meglica, ki je kot najnežnejša koprena prekrivala dolino, mi je s svojo svežostjo segala skozi okno prav v sobo. Nad njo pa je že bilo v rožnatem odsevu mogoče slutiti sonce in sinje nebo. In zazvonilo je pri fari v Gospodov dan in se razlilo po Podjuni. In je odgovorilo iz sosednjega zvonika v Tinjah in še od drugod; in je oznanjalo slovesno nedeljsko razpoloženje, kakor ga pač pozna naša slovenska zemlja...

Oživeli so mi spomini tam izpred petdesetih let... Kako si lepa, zemlja koroška! Kako si lepa, zemlja slovenska! —

Globoko sem vsrkal vase to praznično svežino, ki se je razlivala preko travnikov, preko zlatega žitnega polja, preko cvetočih vrtov in sadnega drevja. Hotel sem ta dragoceni trenutek ponesti za vsako ceno s sabo v Mendozo! — — —

Božidar Bajuk

Ponos je v mojem srcu; kljub vsem naukom, opominom, očitkom, kljub zasmehu, zmerjanju in natolcevanju je vse moje življenje in nehanje služilo najvišji ideji: resnici! Kar sem videl z očmi, s srcem in razumom, nisem zatajil; in bi ne bil zatajil za same zlate nebeske zvezde. Resnica pa je posoda vsega drugega: lepote, svobode, večnega življenja. Dokler sem zvest resnici, sem zvest sebi.

Ivan Cankar

Naloge Slovencev v zdomstvu

Slovenci smo žilav narod.

Skozi tisočletja so nas uničevali z gospodarskim, kulturnim in političnim nasiljem — uničili nas niso! Po sili razmer smo naseljeni prek vseh kontinentov, pa kljub razdaljam povezani! Ker hočemo živeti, živimo in bomo živeli!

Prav zato pa, ker smo razpršeni, ker nam od vseh strani strežejo po življenju, je prav, da se od časa do časa zberemo, se zamislimo, si utrdimo zavest pripadnosti in smer našega skupnega pohoda.

Kaj pomeni biti Slovenec

Biti Slovenec ni bilo nikdar — lahko. Zato so slabiči — odpadali! Priznati slovenstvo ne prinese ne hitre slave ne poceni dobička. Živeti kot Slovenec sredi sveta ni zabava ne šport! To je naloga za krepke može in pogumne žene, za velikodušne fante, za idealna dekleta. V izbrano družbo slovenskih rodoljubov more stopiti le, kdor radovoljno sprejme od Stvarnika dano mu milost in križ slovenstva.

Slabiči bi križ radi odvrgli, močni pa se ga oklepajo z ljubeznijo in z zavestjo odgovornosti. Kdor namreč zavrže dani mu križ,

zavrže z njim tudi prejete talente in oporo za težke trenutke.

Zakaj nas je Bog ustvaril Slovence? Odgovora ne vemo. Vemo pa, da smo edino življenje, ki ga imamo, prejeli kot Slovenci, da ga živimo danes in tukaj. Zato verujem, da bomo prav tako prejeli tudi moč, da bomo kljub težkim okoliščinam mogli živeti kot dobri Slovenci, zavedni politični emigrantje, navdušeni člani svobodne Slovenije v svetu!

Biti Slovenec je lepo. Veliki narodi se ohranjajo s pomočjo šte-

vila, materialne moči in bogastva. Slovencev nas je malo, a živimo skozi tisočletja, ker ljubimo svoj rod! Življenje majhnega naroda je še v posebni meri odvisno od zavednosti in požrtvovalnosti vsakega člana, in to rod za rodom.

V majhnem narodu je življenjska sila medsebojne ljubezni močnejša, zato je naše narodno življenje intenzivnejše in pripadnost narodu postane vir sreče za vsakogar, ki to pripadnost sprejme vselega srca. Ob slovenski zastavi zato ni bilo nikdar prostora za množice, ki iščejo le svoje koristi. Ob njej je prostor za močne ljudi, ki se imajo, sredi mrzlega sveta, radi!

Biti Slovenec je tudi odgovorno. Če bi bili rojeni kot člani številnega naroda, bi bila naša osebna odgovornost za narodov obstoj, njegovo rast in napredek manjša.

Ker smo pa bili poklicani v življenje kot Slovenci, smo kot manjšina v svetu prejeli mnogo bolj odgovorno, elitno nalogo, ki je, razvijati kljub majhnemu številu visoko kvalitetno, samo nam lastno kulturo. Rešitev te naloge pa je mogoča edino le po poti globoke in temeljite osebne zgrajenosti vsakega posameznika. Med nami ni časa ne mesta za golo zunanost.

Biti Slovenec zahteva večjega napora! Biti Slovenec pomeni, da moramo razviti prejete osebne talente v večji meri, kakor dela to svet okrog nas. To pomeni, da mo-

ramo biti boljši ljudje! Pri svojem delu vztrajni, pošteni in dosledni. Pri študiju globoki in temeljiti. V vsem svojem življenju pa veseli, pogumni, zvesti in velikodušni. Kar je manj, ni vredno Slovenca! Nismo boljši zato, ker smo Slovenci; temveč ker smo Slovenci, moramo postati boljši!

Ne motimo se! Naša narodna moč ni v zunanjem videzu niti v številu. Naša sila vre iz notranjosti in se kaže v tem, da se ne prestando izpopolnjujemo strokovno, intelektualno, kulturno in moralno. Zato upravičeno trdimo, da Slovenec ni, kdor je le rojen v slovenski družini, marveč kdor to tudi velikodušno sprejme in potem v skladu s svojo odločitvijo živi.

Prav zato ne smemo biti malo-dušni, kadar nas je malo. Celo če bi nas kdaj doletelo, da bi se ob slovenski zastavi zbrali le trije rojaki, niti tedaj ne bi smeli obupovati nad bodočnostjo našega naroda, če bi vsi trije resnično ljubili slovenstvo ter navdušeno delali za dobrobit vseh rojakov. Vsi Slovenci, ki nismo politično obremenjeni z marksizmom, smo združeni v želji in prošnji Bogu, naj ohrani naš narod in nam pomaga, da uresničimo sen združene, svobodne in suverene Slovenije!

Naš sovražnik je materializem

Toda ob pogledu na ta vzvišeni cilj ne pozabimo, da nam je živeti v težkih časih! Sredi globoke

Februarski motiv v Sloveniji (Lojze Perko)

moralne in materialne krize, ki pretresa svet, se premnogi sinovi in hčere našega naroda doma in v svetu ne brigajo za drugo kakor za svoje osebno materialno ugodje. Pretiran gon za denarjem jemlje mnogim slovenskim srcem vsak smisel za požrtvovalnost in za skupno delo. Vedno večje število rojakov s svojim oboževanjem materialnega bogastva pogreza ves narod na najnižjo stopnjo materializma. Grozi nam nevarnost, da skrb za življenjski standard uniči med nami klice življenja. To je resnična nevarnost za obstoj našega naroda! Ne Nemci ne Turki ne Italijani, ne noben drug zunanji sovražnik nas ni mogel streti. Notranji materializem pa,

ki ga pridiga marksizem in propagira konzumna družba, *resnično reže slovenske korenine*. Teoretični in praktični materializem z roko v roki uničujeta našo narodno odpornost in sta tako doma kakor v svetu nosilca duhovne, to je tudi kulturne smrti.

Brez idealov ni kulture, brez kulturnega kisika pa nastopi v narodu smrt. Materija sama ni zmožna življenja! *Materializem je zato tisti sovražnik*, pa najsi nosi to ali ono propagandno znamko, ki nam streže po osebni in narodnem življenju!

Na tej fronti se bije danes boj za življenje in rast slovenskega naroda! Komunistična diktatura v domovini uradno širi teoretični

materializem in otežkoča vsem, ki žive pod njegovim propagandnim vplivom, da bi videli resnico.

V obrobni Sloveniji se od sosedov ogroženi rojaki varajo, ko mislijo, da jim more osrednja komunistična vlada pomagati pri življenjskem boju za njihove pravice. Marksistična roka jim ponuja — namesto opore — mamilo materializma, *Nesmiselno je pričakovati*, da bi jim duhovno mrtvi marksizem pomagal pri obrambi življenja!

Tudi mi, Slovenci v svetu, se moramo boriti proti materializmu, ki nas obdaja. A v svojih odločitvah smo svobodni. Smo edini del slovenskega naroda, ki ve, da je navezan le na svoje lastne sile, a prav to nam daje moč in pogum, da odklonimo jasno in odločno marksistične zablode v teoriji in življenjski materializem v praksi!

Malo nas je, a predstavljamo del naroda, ki se v tem zgodovinskem trenutku odloča svobodneje od ostalih delov.

Res je, da se tudi nas polašča večkrat malodušnost, češ: malo nas je, utrujeni smo, čemu toliko truda? Vendar kdor tako misli, pretirano računa le s svojimi silami ter premalo zaupa klicu življenja, ki ga je v naš narod položil Stvarnik.

Zato se ne ustrašimo, ko opazimo razne tuje celice, ki so pričele delovati med nami. To je znak, da nasprotniki razumejo morda bolje

od nas samih — pomen svobodne Slovenije v svetu.

Nosilci življenja:

Oseba — družina — narod

Kaj naj storimo v današnjem položaju? Kako naj iz daljnega sveta pomagamo vsemu narodu, da ne zvodeni v mrtvo maso, ki bi bila le delavna sila, prepuščena na milost in nemilost tujim interesom? Ali je to sploh mogoče?

Kadar smo v dvomu, si odkritosrečno odgovorimo na osnovno vprašanje: Ali je slovenstvo resnično vrednota, za katero sem dolžan delati in trpeti, ali pa so to le besede, rojene iz razboljenih čustev? Od odgovora na to vprašanje je odvisen ves pomen našega dela.

Prepričan sem v dno duše, da je vsak narod edinstvena in nenadomestljiva vrednota v stvarstvu. Kakor ni mogoče uničiti nobenega organa v telesu brez škode za zdravje, ni mogoče pustiti nobenega naroda, da bi izhiral brez škode za vse človeštvo. Slovenci smo odgovorni za življenje slovenskega naroda!

Človeštvo ni brezoblična masa, marveč organizem, sestavljen iz živih celic, iz oseb, družin in narodov.

Človek, družina, narod so celice in organizmi, po katerih se v človeštvu pretaka življenje. Zato je krepitev teh celic, kjerkoli na svetu, v dobrobit vsega človeštva. V obrambi teh vrednot pred nevarnostjo materializma se krijeta

Zimski počitek narave (Lojze Perko)

naša osebna dolžnost — z narodnim programom vseh, ki hočejo živeti!

Boj za slovenstvo se pričinja z delom za vzgojo globokih, klenih značajev, z delom za samostojno rast naših mož in žena, sposobnih vestnih, velikodušnih ljudi, ki bodo ljubili svoj rod. Iz močnih značajev bodo rasle pogumne družine, ki bodo znale, zasidrane v preteklosti, s pogledom uprtim v bodočnost, spoznavati in občudovati Boga v resnici, dobroti in lepoti, ki nas obdajajo!

Boj za slovenstvo je pomoč vsaki slovenski družini, da more postati in ostati zibelka življenja, biti početnica vseh naših kulturnih, verskih in gospodarskih vred-

not. Kajti družina je osnova celice vsakega narodnega organizma.

Silam, ki hočejo slovenskega človeka — svobodnjaka — spremeniti v masovno lutko totalitarne marksistične ali konsumne družbe, postavimo silo zdravih družin, to je očetov, mater, sinov in hčera, ki vedo, kaj hočejo, ki se po vesti odločajo, ki se tudi upró, kadar je treba, diktatom tako totalitarističnih partij kakor mode ali javnega mnenja.

In ta boj za življenje je mogoče bojevati, kjerkoli smo! Kjerkoli biva sin slovenskega naroda, ki se ne ukloni nasilju materializma, tam Sloveniji živi!

Življenje pa je nalezljivo, kakor je nalezljiva smrt! Zato je

skupina gorečih slovenskih src kjerkoli po svetu za življenje celotnega slovenstva prav tako potrebna in koristna, kakor če bi živila sredi Ljubljane. Za iznajljivo ljubezen ni meja!

Nova doba slovenstva

Bili so časi, ko je narod živel združen okrog svojih čred, bila pa je tudi doba, ko je naš narod plul in brodaril svoboden po rekah Evrope, ko je vzdrževal promet od Baltika do Jadrana, od Venete na severu do Venetije na jugu. Naši predniki so bili svobodni ljudje, povezani po skupnem poklicu, skupni kulturi, navadah in načinu življenja. Njih vpliv je daleč presegal zemljo, na kateri so živele njihove družine. V kasnejših stoletjih nas je družila skupna zemlja, katero smo branili, ker je predstavljala zadnjo rezervo narodnega kapitala.

Danes pa stopamo z vsem svetom v popolnoma novo dobo.

Zemlja že ni več edini odločujoči dejavnik v narodnem gospodarstvu. Meje, čeprav so pomembne, ne bodo mogle več neizprosno omejevati narodnega razmaha.

V tej novi dobi bo ves svet pozorišče slovenske prisotnosti, ki bo pa koreninila slej ko prej v zemlji pod Triglavom.

Sloveniji, ki raste na lastnih tleh, se je pridružila Slovenija v svetu in to ne le kot začasna formacija političnih izseljencev. Slovenija v svetu je resničnost, katero je naša politična emigracija

ustvarila, in je tukaj, da ostane. To je dar naše emigracije slovenski narodni skupnosti, ki bo imel svojo vrednost tudi tedaj, ko politična emigracija ne bo več potrebna.

Slovenska kulturna, gospodarska in politična prisotnost se v bodoče ne bo omejevala le na strnjeno slovensko ozemlje, raztezala se bo širom sveta, do dežel, mest in vasi, kjerkoli Slovenci živijo, delajo in ustvarjajo pa istočasno ljubijo svojo narodno usodo.

Smo prebivalci nove slovenske pokrajine, Slovenije v svetu, ki je v današnjih razmerah edini resnično svobodni del Slovenije.

[Kaj nam to pomeni?

To pomeni, da se mora od tukaj, iz naše srede, širiti prek vse Slovenije resnica o preteklosti, vera v življenje, upanje v bodočnost in ljubezen do vsega, kar je slovensko. Od tukaj iz svobodnega sveta preplavimo vse dele Slovenije z globokim krščanstvom, z demokratičnim duhom, z neomajno vero, da smo poklicani živeti združeni, svobodni in samostojni, ker to je naša pravica!

Tisoči pisem, stotine knjig, množice čistih slovenskih zastav bi morali iz naših domov v svetu preplaviti utrujeno in tlačeno slovensko zemljo. Protesti zdamskih organizacij z obsodbo tako komunističnega zločina kakor šovinističnega zatiranja našega rodu bi morali odmevati od Washingtona pa do Moskve.

Smo svobodni! Resnica in lju-

bezen do Slovenije sta naše orožje. S tem orožjem bomo končno zmagali!

Velike naloge

Mladina! Praviš, naj ti pokažemo na vzvišene ideale, ki bi bili vredni tvojih naporov. Glej, kakor veriga gorskih vrhov se dvigajo pred teboj! S svojo višino in lepoto izzivajo tvoj pogum in iznajdljivost.

Sprašuješ se, kako naj v danih razmerah izvršiš svojo nalogo? Kadar se ljubitelj planin zavzame, da bo naskočil še neosvojeni vrh, prične iskati sam od sebe primerne smeri do cilja. In ko se mu zdi, da je našel stezo, ki pelje do vrha, preizkuša in vadi prijeme, ki mu bodo pripomogli, da bo po zamišljeni poti prišel, kamor ga vleče srce.

Važno je, da smo si edini glede ciljev našega dela, da enako presojujamo vrednote, da znamo ločiti resnico od zmot. In kadar bo lepota nakazanih ciljev vnela vašo voljo in srce, boste našli tudi pot do njih!

A ne pozabimo, da teh ciljev ne vidijo dandanes vsi rojaki dovolj jasno! Ne pretiravam, če trdim, da jih je zaradi razmer v domovini mogoče približati narodu in pravilno osvetliti le iz Slovenije v svetu.

Odtod izredna odgovornost naše emigracije za narodovo bodočnost. Zato:

— Posredujmo življenje tam, kjer je pritisk materializma največji!

— Gojimo zavest, da ni človeštva brez človeka! Ta pa potrebuje za svojo življenje družino in narod.

— Napovejmo neizprosno boj povprečnosti. Sprejmimo geslo, da Slovenec mora biti boljši!

— Za svoj slovenski narod pa zahtevajmo in delajmo, da čimprej napoči čas, ko bo duhovno in politično združen, svoboden in suveren!

Z dosegom tega narodnega cilja bodo poplačani napor, poravnane krivice, uslišane molitve — in žrtve mučencev bodo obrodile svoj sad.

Ko sem bil še otrok, sem si včasih zaželel, da bi bil visoko tam nad zvezdami, ali na mavrici, in da bi gledal zemljo s takimi očmi, ki bi jim nikjer ne bilo skrivnosti... Drugače ne more biti, ne sme biti: nekje je drugo življenje, kjerkoli; plemenitejše, večje, spoznanja polno življenje, nič podobno temu trudnemu, slepemu, zehajočemu odmiranju, ki je zdaj naš delež! Jaz verujem v to življenje — odkod drugače hrepenenje po njem, hrepenenje po smrti, po osvobojenju iz te žalostne ječe! In nikoli ni bilo to hrepenenje tako globoko in tako bolesto polno, kakor je zdaj, ob teh urah, ko vem, kako blizu mi je kolovoz in kako daleč so mi zvezde...

Ivan Cankar

Svetiti je naš poklic

Dobro vem, prihajamo v čas, ko mi vsi, ki smo preživeli komunistično revolucijo v Sloveniji, gledamo okoli sebe in si postavljamo vprašanja: Kako dolgo bo vsaj še tako, kakor je zdaj? Kaj bo ostalo od našega dela čez leta? Kaj lahko še naredimo?

Ste se že kdaj vozili ponoči z avionom? Spominjam se poti v Argentino. Sredi noči z višine sem nad samotno pokrajino globoko spodaj videl drobno luč. Samotna je bila videti kakor zvezda.

In sem mislil: tam je nekdo. Morda v hiši, morda v svetilniku. Nekdo je, ker bi sicer ne gorela luč.

Glejte, dragi prijatelji, če v nas gori ideja, da je svoboda čudovita dobrina, če v nas gori prepričanje, da za ohranjanje svobode nobena žrtev ni prevelika, če v nas še gori plamen, ki ga v človeka vsaja vera, potem bo vsak, ki hodi v temi dvomov, nesigurnosti in obupa, lahko veselo rekel: Tam je nekdo, ker bi sicer ne gorela luč.

Že v tem, da svetimo, mu bomo v pomoč, v uteho in v upanje. **Poklicani smo, da smo luči.** Svetiti je naš poklic. Naj nihče ne misli, da ne more biti luč. Lahko svetiš z besedo, lahko svetiš samo z veselimi pozdravom

človeku, ki ga srečaš, z malo uslugo takemu, ki je niti ne pričakuje — sto in sto načinov je biti luč. Mi vsi, ki smo združeni v protikomunistično skupnost, smo dolžni biti luč vsem tistim, ki se jim zdi, da je težka preteklost, v kateri smo izgubili tisoče in tisoče, že sprhnela z mrtvimi vred. Dolžni smo biti luč vsem, ki se jim zdi, da lahko brodirajo nekje po sredini, da se ne zamerijo ne na desno in ne na levo.

Ni lahko biti luč v tem času, ko toliki zginevajo v temo. Zasedujem slovensko časopisje po svetu in včasih najdem v njem imena ljudi, ki sem jih poznal. Nekoč so bili z nami, zdaj niso več. V dobrih, prijateljskih odnosih so z režimom doma in z režimskimi predstavniki med nami.

Niso hoteli biti več luč, ker se jim je menda zdelo, da niso več moderni. Moderno je biti na tisti strani, ki zmaguje. Kako, jim je vseeno.

Če hočeš biti luč, se navadno znajdeš na tisti strani, ki je videti v manjšini. Toda ne pozabimo na eno: samo luč je, ki razganja temo, samo luč je, ki skoz temo kaže pot. Tema nikdar temi ne more svetiti.

Bodimo luči, to je naš poklic.

Nič mogočen, preprost je, toda bolj nobenega poklica naš svet danes ni potreben.

Še eno bi rad vsem položil v srce. Naš tisk je lepa luč, naša luč in reči moram, da bi bila velika škoda, če bi ugasnila. Mirno in stvarno pisanje bo ohranilo svojo veliko vrednost.

Skušajte po svojih močeh poleg naročnine darovati kaj v njegov sklad. Naj bo to res naša vez, ki vse povezuje!

Morda sem videti nemoderen, ko za konec rečem še tole: **Molimo drug za drugega**, ker smo drug drugemu potrebni. Trdno verujem, ko bomo vsi, ki smo nekoč trpeli, prišli do spoznanja, da smo drug drugemu potrebni, bo v slovenski skupnosti čudovit mir, ki bo že sam po sebi najlepša luč.

Večerna zavesa pade

„Kot član podgorske tempelske bratovščine,“
je rekel.

Dih je vztlel v cigareti.

„Zastonj
lahko imam to zemljó.“

Sledil sem z očmi do grozdja z visokih krakov.

„In koliko imate dobička?“
vprašam.

Pravzaprav le: „Vam nudi pomoč?“

Zazre se v krizanteme.

„Okrog pol milijona jenov.“
Zagrebe jih v mrak.

Na daljnih hladnih skalah ranila luč se je —
kdaj bo nehala krvaveti?
„Postati kristjan...
Saj me razumete.“
Cigareto stisne
v steklen pepelnik.

Cikade brenkajo.
Letos pozno s severa izkrca jesen se s kosó.
Po rižu vonj
odpre za zaslonom vrata.
Smeh otrok
je vijolično bel.

„Na svidenje!“ —
k rogoznici sklonim čelo:
„Želim Zaklad vam, ki da živeti.“
Prikloni se še on: „
„Če kako drugače lahko pomagam...
s cenénim grozdzem?“

Nasmehnem se v zahvalo.
Oči se zaiskré mu:
v mojem ni licu trdot
„Nekoč prišel bom kupit.“
Dá, grozdje,
ki mu Jezus dal je nebeško sladkost.

Tako pade dostikrat zavesa pred pesnika-misijonarja, ki mora prepustiti nadaljnje dejanje Nebeškemu Režiserju; zato tudi lahko poje o sicer grenki drami japonskih src. V pojasnilo: visoki leseni kraki podpirajo vinske trte n. pr. v pokrajini okrog mesta Kófu, znani že stari Japonski pod imenom Káj. Zaslon: v okras japonski sobi, posebno z ozirom na goste, a včasih tudi s praktično funkcijo, da zakrije predomače prostore notranjosti hiše. Ali je treba omeniti še posebej „nebeško sladkost“ grozdja? Gospod Jezus ga je rabil za prilike o nebeškem kraljestvu; in za snov za tisti del nebeškega kraljestva, ki se neprestano odigrava na naših oltarjih.

Vladimir Kos

.....

Za kristjana ni nič lepšega in bolj osrečujočega, kakor biti eden drugemu luč v temi in mrazu, ki nas obdaja.

Heinhold Schmeider

UVOD H KRSTU PRI SAVICI

Valjhún, sin Kajtimára, boj krvavi
že dolgo bije za krščansko vero,
z Avreljem Droh se več mu v bran ne stavi.

Končano njuno je in marsik'tero
življenje, kri po Kraj'ni, Korotáni
prelita, napolnila bi jezero.

Gnijó po polju v bojih pokončani
trum srčni vojvodi in njih vojščaki,
sam Črtomir se z majhnim tropom brani.

Bojuje se najmlajši med junaki
za vero staršev, lepo bog'njo Živo,
za Črte, za bogóve nad oblaki.

On z njimi, ki še trd'jo vero krivo,
beži tja v Bohinj, v Bistriško dolino,
v trdnjavo, zidano na skalo sivo.

Še dandanašnji vidiš razvalino,
ki Ajdovski se gradec imenuje,
v nji gledaš Črtomirovo lastnino.

Devetkrat večja množ'ca jih obsuje
in zveste straže krog in krog postavi,
odvzame up jim vse pomoči tuje;

visoke odre tamkaj si napravi,
zidovje podkopúje, vrata seka;
ne polasti se njih, ki so v trdnjavi.

Šest mesecev moči tla krvava reka,
Slovenec že mori Slovenca, brata —
kakó strašná slepota je človeka.

Ko niso meč, sekira in lopata
jih mogle, lakota nepremagljiva
pretí odpreti grada trdna vrata.

Dalj Črtomir jim reve ne zakriva,
besede te tovarišem reče zbranim:
„Ne meč, pregnala bo nas sreča kriva.

Le malo vam jedila, bratje, hranim,
 branili smo se dolgo brez podpore,
 kdor hoče se predati, mu ne branim;
 kdor hoče vas dočakat temne zore,
 neproste dni živet', nočém enake,
 ne branim mu, al' jutra čakati more.

S seboj povabim drage vas junake,
 vas, k'terih rama se ukloniti noče;
 temná je noč in stresa grom oblake;
 sovražnik se podal bo v svoje koče,
 le majhen prostor je tja do goščáve,
 to noč nam jo doseči je mogoče.

Največ svetá otrokom sliši Slave,
 tje bomo našli pot, kjer nje sinovi
 si prosti vol'jo vero in postave.

Ak' pa naklonijo nam smrt bogovi,
 manj strašna smrt je v črne zemlje krili,
 kot so pod svetlim soncem sužni dnovi!"

Ne zapusti nobeden ga v ti sili,
 molče orožje svoje vsak si vzame,
 strahljivca v celem ni imel števili;

al' komaj vrata se odpro, vname
 se strašni boj, ne boj, mesarsko klanje:
 Valjhún tam s celo jih močjo objame.

Tud' on se je zanesel na njih spanje,
 prelesti mislil je ozidje grada
 in ponevedoma planiti nanje.

Ko svojo moč vihar najbolj razklada,
 okrog vrat straža na pomoč zavpije
 in vstane šum, da mož za možem pada.

Ko se neúrník o povodnji ulije,
 iz hriba strmega v doline plane,
 z derečimi valóvami ovije,

kar se mu zoperstavi, se ne ugane
 in ne počije pred, da jez omaga;
 tak vrže se Valjhún na nekristjane.

Ne jenja préd, doklér ni zadnja sraga
 krvi prelita, dokler njih kdo sope,

ki jim bilá je vera čez vse draga.

Ko zor zasje na mrličev trope,
ležé, k' ob ajde žetvi al' pšenice
po njivah tam leže snopovja kope.

Leži kristjanov več od polovice;
med njimi, ki so padli za malike,
Valhún zastonj tam išče mlado lice
njega, ki kriv moritve je velike. —

Svojo „povest v verzih“ Krst pri Savici je Prešeren posvetil svojemu v Savi utopljenemu prijatelju Matiju Čopu. Pesnitev je označil kot „hladilo bolečini“ zaradi nenadne ločitve od prijatelja in kot lek za staro rano ljubezenske nesreče. Pesnik jo je moral napisati, da bi potolažil svoje srce z ustvarjanjem sorodnih duševnih pretresov, kakor jih je doživljal, ko so se mu sanje o sreči z Julijo razblinile in ko je moral zreti v razjasnjeno obličje nrtvega Čopa. Spoznal je, da je samo ena sreča na svetu, in sicer vera v onstransko življenje, kakor jo izpoveduje ta njegova junakinja Bogomila in pa duhovnik v Krstu pri Savici.

Uvod pesnitve je kakor odlomek mogočne junaške pesmi in je kljub jedrnatosti in razmeroma majhnemu obsegu skoraj premogočen kot uvod v duševno dramo, katero prikazuje pesnik potem v Krstu. Prikaz oblege Ajdovskega Gradca, Črtomirov nagovor, izpad in zalet Valjhunove krščanske vojske na junaško pogansko krdelce so najlepši deli naše celotne pripovedne poezije. — Valjhun: karantanski knez Valtunk, Hotimirjev (Kajtimirov) naslednik, je zatrl 722. leta s pomočjo bavarskega vojvoda Tasila tretji upor Karantancev zoper krščanstvo in germanstvo. Pesnik navaja kot vir 7. knj., 2. pogl. Valvasorjeve Časti Kranjskega vojvodstva. — Črtomir je pesniški lik Prešernov. Boginja Živa je bila slovanska boginja ljubezni. Valvasor pripoveduje, da so Slovani verovali v najvišjega Boga, ki je v nebesih („za bogove nad oblaki“).

Da pravi Bog se kliče Bog ljubezni,
da ljubi vse ljudi, svoje otroke,
da zemlja, kjer vijo viharji jezni,
je skušnje kraj, da so na dom visoke
nebesa, da trpljenje in bolezn
z veseljem vred so dar njegove roke,
da čudno k sebi vod' otroke ljube,
da ne želi nobenega pogube.

Da ustvaril je ljudi vse za nebesa,
kjer glor'ja njega sije brez oblaka,
oko ni vid'lo, slišale ušesa
veselja, ki izvoljene tam čaka,
da spróstenim bo vseh težav telesa
se srečnim izpolnila volja vsaka,
da bodo tamkaj božji sklepi mili
te, ki se tukaj ljubijo, sklenili.

(Iz Krsta)

Ob 30 letnici deklaracije OZN o človekovih pravicah

(Nadaljevanje)

Ob tridesetletnici te važne mednarodne listine objavljamo njeno besedilo v nadaljevanjih in ga razlagamo.

Med državami podpisnicami je bila tudi Jugoslavija.

ČLEN 11. — 1. Vsakega človeka, ki je obdolžen kaznivega dejanja, je treba imeti tako dolgo za nedolžnega, dokler ni v skladu z zakonom dokazana njegova krivda v javnem postopku, pri katerem so dane vse možnosti, potrebne za njegovo obrambo.

Razlika med demokratskimi in policijskimi družbenimi sistemi je tudi v tem, da imajo prvi obtoženca za nedolžnega, dokler se ne dokaže nasprotno, drugi pa za krivega, dokler se ne dokaže nasprotno. Glede spoštovanja človeka je torej med obema sistemoma tako velika razdalja kot med nebom in peklom. Pa tudi glede življenja v njih.

2. Nihče ne sme biti obsojen zaradi dejanja ali opustitve dejanja, če to v trenutku, ko se je zgodilo, po državnem ali mednarodnem pravu še ni bilo kaznivo. Prav tako ni dovoljeno izreči nobene težje kazni, kot je tista, ki je bila določena

na v trenutku, ko je bilo izvršeno kaznivo dejanje.

Temu členu je botrovalo spoznanje, ki velja tudi za odgovornost človekovih dejanj tudi pred svojo vestjo: pravilnost ali nepravilnost dejanj se sodi po trenutku, v katerem je bilo storjeno, oziroma po spoznanju, ki ga je nekdo v trenutku storitve imel. Vsa kasnejša jasnejša spoznanja ne morejo na že storjena dejanja več vplivati.

ČLEN 12. — Nihče ne sme biti izpostavljen samovoljnem posegom v svoje zasebno življenje, v svojo družino, v svoj dom ali svoje dopisovanje, prav tako ne napadom na svojo čast in dobro ime. Vsak človek ima pravico do pravnega varstva pred takimi posegi in napadi.

Posegi so samovoljni takrat, ko nekdo moti tuje življenje tako rekoč zaradi svojih muh. Kakor so taki posegi v demokratični družbi skoraj nemogoči, saj bi se moral nepravilni motitelj tujega življenja bati sodišča, so pa v nedemokratični družbi precej znana stvar. Peščica nosilcev oblasti v samozvani družbi vidi v skoraj vseh občanih nasprotnike tega nedemokratičnega sistema in se stalno boji za svojo oblast. Za-

to posega na najrazličnejše načine v zasebnikovo življenje, v luči nepristranske pravice seveda protizakonito: špijonira posameznike, kliče jih na razgovore na tajno policijo, prisluškuje telefonskim razgovorom, nadzira „najbolj nevarna“ stanovanja s skritimi mikrofoni, cenzurira pisma (običajno neopazno, da ne bo vsakdo vedel za to!), svoje nasprotnike napada v javnih občilih kot sovražnike ljudstva.

Slehernik ima naravno pravico, da ga sodišče pred takimi posegi in napadi ščiti. A kako naj občan uveljavi to svojo pravico v družbah, kjer je tudi sodstvo v službi sistema?

ČLEN 13. — 1. Vsak človek ima pravico do svobodnega gibanja in svobodne izbire bivališča znotraj svoje države.

Samo nepristransko sodišče sme nekomu iz pravičnih in dokazanih vzrokov omejiti svobodo gibanja in svobodno izbiro bivališča znotraj njegove države. Pravičnost razlogov se seveda meri po koristih vseh občanov, ne pa po koristih nekega krivičnega sistema.

2. Vsak človek ima pravico zapustiti katero koli deželo, tudi svojo; prav tako ima pravico, da se v svojo deželo vrne.

Tudi ti dve pravici: pravico izselitve in ponovne vselitve, sme nekomu omejiti le nepristransko sodišče.

ČLEN 14. — 1. Vsak človek ima pravico poiskati si v drugi deželi za-

točišče pred preganjanjem in ga tam uživati.

Ta člen uzakonja predvsem tako imenovani politični azil. V demokratskih deželah se ni treba političnim nasprotnikom vladajoče stranke bati preganjanja, zato si ti ne iščejo v tujih deželah zatočišča. V nedemokratskih deželah je pa to seveda drugače. Koliko primorskih Slovencev se je v času med obema vojnama umaknilo pred fašizmom v Jugoslavijo! Koliko koroških Slovencev si je po koroškem plebiscitu leta 1920 poiskalo svoj novi dom v osrednji Sloveniji! In koliko demokratskih Slovencev si je po koncu zadnje vojne izbralo svojo novo domovino zunaj mejá SFR Jugoslavije!

2. Na to pravico pa ne more računati v primeru, da ga preganjajo zaradi nepolitičnih zločinov ali zaradi dejanj, ki nasprotujejo ciljem in načelom Združenih narodov.

V tem členu je ponovno poudarjena vrhovna moč pravice: le nepristranska sodišča smejo v imenu pravice omejiti nekomu tudi njegovo pravico izselitve, če se je namreč prizadeti prekršil proti resničnim koristim družbe.

ČLEN 15. — 1. Vsak človek ima pravico do državljanstva.

Današnja družba je tako organizirana, da je človek brez državljanstva malodane brezpravno bitje. Po svojih pravnih učinkih je azil, ki ga tuja država nekomu dá, enakovreden državljanstvu.

2. — Nikomur ni dovoljeno samovoljno vzeti nekomu državljanstvo, pa tudi ne zanihati pravico, da nekdo državljanstvo menja.

Koliko samovolje je bilo na tem področju s strani raznih sistemov že v tem stoletju, bi si težko predstavljali. Razni nedemokratski režimi jemljejo državljanstvo svojim nasprotnikom izključno v skladu s koristmi režima. Nekomu, ki npr. v tujini opozarja svet pred izkrivljenostmi domačega režima, zato ne vzamejo državljanstva, da ga bodo lahko sodili, če ga dobé v roke. Manj „nevarnim“ nasprotnikom pa celo sami vzamejo državljanstvo, da bodo imeli pred njimi mir. In tako dalje. Skupni imenovalec takega počenjanja pa je slej ko prej samovolja nasilcev režima.

ČLEN 16. — 1. Za zakon sposobni moški in ženske imajo brez omejitve zaradi rase, državljanstva ali vere pravico skleniti zakon in ustanoviti družino. Pri sklepanju zakona, med zakonom in pri razvezi imajo enake pravice.

Nobena družba nima uravice komurkoli preprečiti sklenitev zakona. Je pa prav kdaj komu zakon odsvetovati, posebno zaradi zdravstvenih razlogov.

Še veliko vzgoje bo treba, da bo v zakonu žena z možem tudi dejansko enakopravna: sleherno zapostavljanje žene v zakonu je krivično.

2. Zakon se sme skleniti le na temelju svobodne in popolnoma razvite volje prihodnjih zakoncev.

Za zakon se moreta odločiti le bodoča zakonca sama, ne pa mogoče njihovi sorodniki. Ta dva pa morata biti duševno zrela in njune volje ne sme pri tej odločitvi prav nič ovirati.

3. Družina je naravna in temeljna celica družbe in ima pravico, da jo varujeta družba in država.

Ker je družina pred vsako družbo, ima vsaka družba dolžnost, da družino varuje, podpira in ji pomaga do polnega razvoja. Ne gre samo za gospodarske in socialne zakone, ki naj družino ščitijo, gre še bolj za globlje vrednote, npr. za vzgojo otrok. Nobena družba nima pravice, da bi v šoli vsiljevala otrokom svetovni nazor, ki je nasproten svetovnemu nazoru staršev teh otrok. Krivično je torej, če morajo otroci vernih staršev poslušati v šoli brezbožno propagando. Starši imajo naravno pravico, da sodoločajo program pouka tudi v državnih šolah.

ČLEN 17. — 1. Vsak človek ima pravico do posesti sam ali skupaj z drugimi.

Pravica do posesti pomeni, da lahko lastnik s svojimi stvarmi razpolaga (jih rabi, porabi, proda, daruje), prav tako s sadovi teh stvari (npr. gozda, živine, tovarne) in da s svojimi stvarmi gospodari. Lastninska pravica se torej razteza tudi na proizvodna sredstva. Seveda pa ne sme lastnik s svojimi stvarmi ravnati svojevoljno (da bi npr. hišo brez razloga podrl, gozd požgal), ker ima lastnina tudi družbeni značaj. Družbena pravičnost zahteva od

vice, da bi v šoli vsiljevala otrokom njega, da se ozira tudi na potrebe drugih ljudi.

2. Nikomur ni dovoljeno samovoljno vzeti lastnino kogar koli.

Samovoljnost je značilnost nedemokratskih sistemov. Nekoga npr. razlastijo, ker je proti vladajočemu režimu. Taka razlastitev je seveda popolnoma krivična.

ČLEN 18. — Vsak človek ima pravico do svobodne misli, vesti in vere. Ta pravica obsega svobodo, da svojo vero ali svoje prepričanje menja, kakor tudi pravico, da svojo vero ali svoje prepričanje izpoveduje sam ali skupaj z drugimi, javno ali zasebno, z naukom, ravnanjem po nauku, z božjo službo in z obredi.

Ta člen uzakonjuje svobodo vere. Svojo vero ali svoj življenjski nazor sme vsakdo svobodno izpovedati, ne da bi ga smela zato družba kakorkoli zapostavljati pri dodeljevanju služb, stanovanj ali česa drugega. V skladu s tem členom so mogli zasedeti najvišja mesta v državi tako znani katoličani, kot so bili De Gasperi, De Gaulle, Adenauer in Kennedy.

ČLEN 19. — Vsak človek ima pravico, da svobodno izraža svoje mišljenje. Ta pravica obsega svobodo, da se nemoteno oklene mišljenj ter išče, sprejema in širi novice in ideje z vsemi sredstvi sporazumevanja in ne glede na meje.

Ta člen je naravnost spomenik resnični demokraciji. V deželah zahodne demokracije je mogoče vsak dan

brati po časopisih in revijah in poslušati po radiu in TV kritične pripombe na račun najvišjih državnih funkcionarjev. In za tako početje ni seveda nihče kaznovan, dokler so vesti resnične. V totalitarnih režimih so pa od določene stopnje navzgor vsi funkcionarji nedotakljivi. Vsaka kritika teh utegne tistega, ki si jo privošči, drago stati. Kaj šele, da bi nekdo širil tako kritiko po časopisu, radiu, TV — če bi mu bilo seveda vse to dostopno!

ČLEN 20. — 1. Vsak človek ima pravico do svobodnega sestajanja in združevanja v miroljubne namene.

Demokracija zahteva, da se smejo npr. verniki sestajati v cerkvenih društvih (apostolskih, dobredelnih, prosvetnih...). To je njihova pravica. Nimajo pa člani raznih prekucuskih združenj, ki bi hotela uničiti demokratično družbo, pravico, da bi se sestajali, ker so njihovi načrti proti resničnim koristim družbe.

2. Nikogar ni dovoljeno siliti, da bi stopil v kakšno društvo.

Sistemi, ki se vzdržujejo brez svobodnega pristanka državljanov, znajo poiskati najrazličnejše načine za pridobivanje novih članov svojih društev.

ČLEN 21. — 1. Vsak človek ima pravico, da pri vodstvu javnih zadev svoje dežele sodeluje neposredno ali po svobodno izvoljenih predstavnikih.

Če človek pomisli, da je Jugosla-

vija podpisala tudi ta stavek, se mu inako stori. Saj vsakdo ve, da nima npr. katoličan (danes v Jugoslaviji) prav nobene možnosti, da bi bil izvoljen za župana, poslanca ali celo za državnega predsednika. In da tudi nima pravice, da bi mogel za ta mesta izvoliti svojega predstavnika, to je človeka, ki ni član KPJ, ali z drugimi besedami, ki je pravi demokrat (ki torej zagovarja družbeno ureditev z več političnimi strankami). In vendar vse te možnosti ta člen uzakonja.

2. Vsak človek ima ob enakih pogojih pravico, da ga v njegovi deželi sprejmejo v javne službe.

Kaj mislite, ali ni v vseh deželah na svetu, ki imajo to nesrečo, da so urejene nedemokratsko, ogromno demokratov, ki bi bili neprimerno bolj sposobni za razne javne službe (županov, ministrov, predsednikov delnih republik, univerzitetnih profesorjev, direktorjev), kot so njih kolegi totalitarci, ki ta mesta zasedajo izključno zaradi svoje pripadnosti vladni stranki? In če je to tako, potem je to stanje velika krivica proti temu členu.

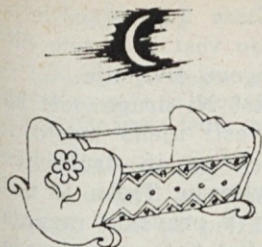
3. Volja ljudstva predstavlja temelj veljavne javne oblasti; ta volja mora biti izražena z občasnimi in neponarejenimi volitvami ob splošni in enaki volilni pravici s tajnim glasovanjem ali po enakovrednem postopku, ki jamči svobodno glasovanje.

Prvi stavek tega člena je ena najvažnejših, če ne najvažnejša ugo-

tovitev te deklaracije. Nihče drug kot ljudstvo samo postavlja temelj veljavne javne oblasti. A v nobenem totalitarizmu s tem pač ni tako. Ljudstvo nima v takih deželah nikdar priložnosti, da bi moglo v neponarejenih volitvah izraziti svojo voljo. Prisiljeno je, da se prilagaja volji majhnega odstotka totalitarcev, bodisi ker nima druge možnosti, bodisi ker je pač prisiljeno živeti v takšnih razmerah. Seveda se vsi nedemokratski režimi dobro zavedajo, da bi na svobodnih volitvah izgubili oblast, zato jih odklanjajo.

ČLEN 22. — Vsak človek ima kot član družbe pravico do socialne varnosti; pravico ima, da s pomočjo državnih uredb in mednarodne vzajemnosti doseže, v mejah organiziranosti in virov sredstev sleherne države, uresniči gospodarske, družbene in kulturne pravice, nepogrešljive za svoje dostojanstvo in za svobodni razvoj svoje osebnosti.

Slehernik ima pravico, da ga država varuje pred izkoriščanjem in da ustvari take družbene in gospodarske razmere, da bo mogel živeti človeka vredno življenje. Družba mora zavarovati tudi delovno sposobnost in zdravje delavca in pa njegovo starost in onemoglost ter primer brezposelnosti. Dalje mora ščititi država prizadevanja raznih kulturnih ustanov in gmotno podpirati resna vzgojna, umetniška in znanstvena prizadevanja. Vsako izključno pravico države nad kulturo pa je treba odločno odkloniti kot nevskladljivo z demokracijo. (Bo še)

v družini

KAKO SPOZNAM, KAJ JE PRAV

Prav delati, pošteno živeti, biti dober je cilj npravnega odločanja. A kako naj človek spozna, kaj je prav, kaj je zanj dobro?

Otrok vpraša starše, mladi zupajo učiteljem in vzgojiteljem, strokovnjaki povedo tistim, ki se sami premalo spoznajo, če vedno in v vsem ni mogoče vprašati druge. Zrel človek hoče odločati po svoji pameti, hoče biti samostojen in neodvisen. Posebno na npravnem področju želi odločati po lastnem prepričanju. Dostojanstvo in odlika človeka obstaja v tem, da s svojim razumom spozna različne možnosti, jih presodi in se svobodno odloči za to, kar se mu zdi prav. V npravnem življenju so pomembne le tiste odločitve, ki na podlagi spoznanja prihajajo iz notranjega prepričanja in so svobodne. Kar se zgodi iz nevednosti, iz notranje nujnosti ali pod zunanjim pritiskom, za to človek v etičnem smislu ni odgovoren.

Od svojega Stvarnika ima človek posebno zmožnost, da razloča med dobrim in slabim, spozna npravne norme in se zave njihove

obveznosti. To zmožnost imenujemo vest. Vest je po besedah 2. vaticanskega koncila „človekovo najbolj skrito jedro“, kjer spoznava, kaj je prav in kaj ne, kjer doživlja svojo svobodo, pa tudi zazna svojo dolžnost delati dobro in opustiti slabo, kjer se odloča in zaveda svoje odgovornosti. „Zvestoba do vesti povezuje kristjane z ostalimi ljudmi pri iskanju resnice in pri pravilnem reševanju tolikih npravnih vprašanj, ki se pojavljajo v življenju posameznikov in družbe“, pravi 2. vaticanski koncil.

Toda ali ni največja težava v tem, da so mnogi, tako se vsaj zdi, vest izgubili, jo zadušili, da se odločajo in delajo brezvestno? Ali da je njihova vest tako izkazžena in pokvarjena ter zmotna, da jim sploh ne pove resnice? Koliko je takih, ki se sicer sklicujejo na lastno vest, drugi pa jim pravijo, da je njihova vest zmotna in da jim ne pove pravilno, kaj je dobro in kaj slabo. Kaj vse se dogaja v imenu vesti in v sklicevanju na lastno vest! Zakonsko

in družinsko življenje nudita zgledov več kot dovolj. Ali je torej zaupanje v vest upravičeno?

Je, ker druge poti, razločevati dobro in slabo, presoditi položaj in se odločati, sploh ni. Gre torej za to, da ima človek pravo vest. Pravo vest pa ima, kdor ima razvit čut za vrednote, da se zaveda razlike med dobrim in slabim v nravnem smislu besede, ne samo med koristnim in škodljivim.

Morda je res največja nevarnost današnjega časa, da ta čut za vrednote pri mnogih peša, da živijo takorekoč onstran dobrega in slabega in so na etičnem področju popolnoma otopeli, postali gluhi in slepi za nravne vrednote, za norme in dolžnosti. Večkrat nastaja vtis, da današnje javno življenje vest ubija in ljudi naravnost sili k brezvestnosti. Človek ima vtis, da bolj ko je kdo brezvesten, bolje se prebija skozi življenje.

Kjer se vest več ne oglašča, tudi ni več zavesti slabega, krivde in greha. Mnogi imajo to za svobodo, ki jo je treba iskati. Vest je v nevarnosti in s tem je v nevarnosti človek sam, je pred leti dejal švicarski psiholog Hans Zbinden. Pomanjkanje notranjega miru in osamosveščanja, razkrajanje pravega pojmovanja človeka, suženjsko uklanjanje javnemu mnenju in diktaturi večine in mode, stalno eksperimentiranje brez zavesti odgovornosti, zmešnjava v pomenu besed, etič-

na nevtaliteta in neopredeljenost ogrožajo vest in s tem človeka in njegovo življenje.

Kaj storiti? Ni druge poti kakor vrniti vesti njeno mesto in vlogo v osebnem in družbenem nravnem življenju. Treba je najti pot nazaj k pravemu razumevanju vesti kot tistemu notranjemu glasu, ki človeka nikdar ne zapusti in mu hoče posredovati resnico, k tisti zavesti, da obstaja razlika med dobrim in slabim, da ni vse enako in da je človek dolžan delati dobro in opuščati slabo in da je za svoje odločitve odgovoren.

Namesto da bi se predajali zbežanosti in negotovosti, kaj še drži, moramo odkriti in uveljaviti v sebi vest. O tem je treba pametno razmišljati in se dati poučiti. Po vesti človek spozna, da ni najvišje bitje, ki stoji onstran dobrega in slabega ali ki sam o tem odloča. V njej odkriva postavo, ki si je ne daje sam, temveč jo najde v svoji notranjosti in se ji mora pokoravati, kot pravi drugi vatikanski koncil. Koncil ima sicer možnosti, da svojo vest zaduši, da se ne ravna po njej in se postavi ne pokorava. A s tem si izreka svojo obsodbo in izkušnja uči, kakšne so posledice. Poglejmo le v razbite zakonske skupnosti in razpadle družine.

V vesti človek spozna, kaj je prav. Ostane pa vprašanje, odkod vest to spozna. O tem pa prihodnjič.

Lojze Šuštar

Najprej veljavnost, potem nerazveznost

Z zakonom je kakor s smrtjo: le malo jih je, ki stopajo vanj dovolj pripravljeni. (star pregovor)

Takole pravijo: krščanski zakon je v krizi predvsem zato, ker sodobni svet ne priznava več nerazveznosti zakona; ljudje se kar naprej razvezujejo in zopet obvezujejo z drugo in tretjo osebo. Vendar pa takšno tarnanje ni pravilno, ker zagrabi problem od zadaj (v posledicah), namesto pri glavi (v vzrokih).

Tu moramo pribiti: če bi bili mi sami v presoji o veljavnosti zakona strožji, bi bilo manj veljavno priznanih zakonov, bilo tudi manj vzrokov za „razvezo“; zato pa bi ljudje tudi ne imeli toliko povodov za pritožbo — zoper nerazveznost zakona. Še drugače moramo reči: če bi bili mi sami v presoji glede veljavnosti zakona doslednejši, bi imeli ljudje manj pomislekov glede nerazveznosti zakona, ker bi bilo manj nesrečnih zakonov in manj zakonskih ločitev.

Kaj hočemo povedati s klicem po večji doslednosti? Preprosto: cerkveni zakonik ima glede veljavnosti zakona zelo stroga sodila, ki se nanašajo na človekov osebni pristanek (kan. 1081—1093); tudi pristojni strokovnjaki (kanonisti in moralisti) v svoji razlagi te pogoje tako postavljajo, da za veljavnost zakona nikakor ne zadošča samo površno poznanje osebe in njenih živ-

ljenjsko usodnih lastnosti niti zgolj površen premislek za odločitev.

Če npr. nevesta tik pred poroko prešteva gumbe: bi - ne bi - bi - in se šele tako odloči, ali naj bo to zadosten premislek in svobodna odločitev za zvestobo do „groba“? Saj bodo še gumbi dalje veljali kot taka volja, četudi reče na glas „hočem“ (tudi cerkveno sodišče je ta primer razglasilo za neveljaven).

Seveda pa je vsakdanja praksa najbolj udobna, če se zadovolji zgolj z listinami in „potrdili“, ne da bi šli globlje na raziskavo notranjega stanja pri ženinu in nevesti.

Če premalo resno in dosledno presojava pogoje za veljavnost zakona in tako neprevidno spuščamo v njegov okvir ljudi, ki nikakor ne sodijo v skupno življenje in so drug drugemu pekel, ne pa nebesa, potem se ne smemo čuditi, če nam nasprotnik zakonske zveze in zagovornik „svobodne ljubezni“ zabrusi v obraz: „Mislite, da nas bo kos papirja napravil srečnejše?“

Žal, mnogokrat je kak zakon res samo kos papirja brez duše in srca, brez osnovnih pogojev za veljavnost, brez prave iskrenosti in pripravljenosti za zvestobo o ljubezni do konca. In če si je eden od zakoncev to upal od drugega, ki mu je to prej hri-navsko obljubljal, potem pa hu-

do varal, kako naj bo tak zakon več ko kos papirja? Kako naj bo veljaven, ko razočaran partner žalostno vzklikne: „Ko bi bil to vedel(a), je (ga) ne bi nikoli vzel(a)!“

Saj taka zveza, do katere je prišlo le na podlagi varanja, prikrivanja prave podobe, je v jedru le grda umazanija, ne pa „sveti zakon“. In koliko je takih primerov, ko se bodi dekle bodi fant pred zakonom dela bistveno lepšega, kot v resnici je in kot v resnici misli v zakonu biti.

Pogosto slišimo samohvalo: „Zdaj je že moj(a), zdaj lahko delam (z njim, z njo), kar hočem, zdaj mi ne more več uiti.“ Ali je po takem pojmovanju „sveti“ zakon res le nekakšna kletka?

Kdor pozna ljudi, ve, da je mnogo takih, ki sploh nimajo osebnih kvalitet za veljavnost zakona, pa najsi so spolno še tako močni in izpovedujejo svoj „pristanek“. Ali pa se pritožujejo sorodniki nesrečne zakonske polovice: „Komaj se je poročil(a), je že čisto spremenjen(a); čisto drugačen.“ Prej je bil „angelček“, zdaj „hudič“.

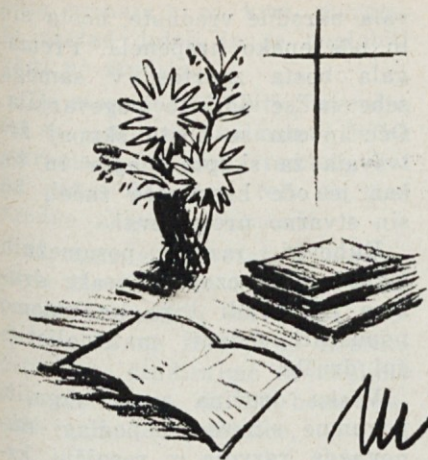
In kako naj bo tak zakon veljaven, če je zmeta glede lastnosti zakonske osebe v oceni ta-

ko velika, kakor je razlika med angelom in hudičem? Kako usodna je zmeta glede osebe, ko se npr. pošteno deklo poroči s človekom, ki se je njej in njenim staršem prikazoval kot „najboljši človek“ („boljšega ni“); šele po letu pa izve, da ta „poštenjak“ redno hodi še z drugo žensko, s katero je imel že pred zakonom otroka. Takih in podobnih primerov je v življenju nič koliko: če je kdo pijanec, duševno bolan, psihopat, seksualni razvratnež, bolesto ljubosumen ali sadist, da je življenje z njim nemogoče, a za vse to druga polovica izve šele po poroki?

Navadno se ne najde noben človek, ki bi prizadetim povedal, da utegne biti tak zakon pred Bogom neveljaven, ne samo nedovoljen, pa čeprav je bil na zunaj (na papirju) „pravilno“ sklenjen (in da imajo zato pravico na cerkvenem sodišču vložiti zahtevo o ničevosti zakona); kajti zakrament je sveta zadeva, ki nima samo črke, marveč tudi duha; nihče nima pravice, da bi za pravno črko skrival svojo pravo podobo in tako zavarovan spravljal nedolžne ljudi v nesrečo za vse življenje „do groba“.

Anton Trstenjak

La mladius

Andrej Grohar,
predsednik Slovenskega katoliškega akademskega društva (SKAD)

Mladina skupaj s strejšimi za skupni slovenski blagor

Ko smo Slovenci pod okriljem naše zastave oklicali svobodo (29. oktobra 1918, op. DŽ), smo prevzeli pravice in dolžnosti, ki nam jih svobodno življenje nalaga. Z veseljem in korajžo smo si hoteli nadeti obleko neodvisnosti, samovzgoje in samoobrambe in tako izraziti svoj cilj v hotenju po svojem verskem, kulturnem in gospodarskem življenju, a vse to pod novim svobodnim podnebjem.

Kot posledico zunanjih okoliščin in neodločitve naših prednikov nam zgodovina prikaže sedanjí položaj, v katerem se nahaja slovenski narod: v domovini s krvjo omadeževana slovenska za-

stava, v izseljenstvu pa mi — svobodna Slovenija v svetu.

Manifestacijsko zborovanje nas je zbralo, da napolnjeni z duhom naših prednikov potrdimo zahtevo po svobodi slovenskega naroda v domovini.

Ko so se naši starši po drugi svetovni vojni odločili za svobodo, so ohranili vse tiste slovenske vrednote, katere je začel komunizem teptati. Hoteli so jih obvarovati. Zapustili so svojo rodno zemljo, da bi s to žrtvijo ohranili bistvo slovenskega naroda.

Naši starši so odšli iz Slovenije s težkim srcem, a s prepriča-

njem, da ni drugega izhoda. Prevzeli so odgovornost vztrajati v prepričanju pravega ravnanja in ohraniti svobodno Slovenijo v svetu, dokler ne bo zasijalo svobodno sonce v domovini. Za nas so hoteli ohraniti tudi neomadeževan vir slovenstva, ker smo bili že takrat v njihovih mislih. Zavestno so se združili v slovenski skupnosti, ustanavljali slovenske družine in Domove, da bi te vrednote, ki jih hranijo v sebi, prelili v svoje sinove kot najbogatejšo dediščino.

Mnogo hvalevrednega se je že naredilo in veliko več se bo še z okrepitvijo mlade krvi, ki je bila rojena tukaj v Argentini. A če hočemo, da se naša skupnost okrepi z novo mlado silo, bomo morali mi mladi temeljito premisliti, kaj pomeni za nas emigracijska skupnost.

Naše sodelovanje v skupnosti mora preiti iz zgolj priložnostnega dela v versko, kulturno in politično izobrazbo, ki se pravilno izraža v aktivnem delu v prepričanju, da je osnova prava. A vedno moramo imeti pred očmi nepremakljivo osnovo naše emigracije, to se pravi, da smo Slovenci v svobodnem svetu in da zahtevamo svobodo slovenskega naroda v domovini.

Naša skupnost v emigraciji bo trdno in skladno napredovala, če bodo slovenske družine k temu težile in v skladu s tem vestno vodile svoje člane. Če bo slovenska družina brezpogojno ohranje-

vala narodne vrednote, bosta sin in oče enako hrepenela. Premagala bosta zaprtost v samega sebe in se odkrito pogovarjala. Oče in sin se bosta skupaj žrtvovala za skupni blagor in to, kar je oče hrepeneče začel, bo sin stvarno uresničeval.

Duhovni razvoj posameznih članov mora označiti vsako družino in zaradi tega ne smemo popuščati sedanji materialistični družbi.

Vsaka družina mora vzgojiti pogumne sinove na podlagi duhovnega razvoja v resnični krščanski morali. Če ne dajemo zadosti važnosti duhovnemu razvoju mladine, opuščamo bistveni del človeka in tako pripravljamo pot slabemu, katerega moramo obsojati, da zatremo zlo takoj v začetku in ne dopustimo, da bi se razmahnilo v bodočnosti.

Samo takrat smo na pravi in nepremagljivi poti, ko iz naših družin prihaja svobodna mladina, ki teži po duhovno moralni izobrazbi in ki čuti v sebi, da obstaja nekaj takega, kot je stalno in navdušeno izvrševanje svojih dolžnosti. In mi, ki smo mladi, se moramo zavedati pomena naših krščanskih družin. V njih moramo iskati in najti pojasnila za vse svoje dvome.

Ne smemo se prepuščati lagodnosti. Poglobimo se v duhovnosti, da se razvijemo v res zavedne argentinske Slovence.

A resnica je: če hočemo vzljubiti in izpopolniti te vrednote, ki

nam prihajajo po krvi, moramo ta zaklad dojeti in se poglobiti vanj po študiju.

Ne moremo vzljubiti Slovenije, če se zanjo ne zanimamo, če se oziramo na njene vrednote kot na nekaj daljnega, češ, da niso vredne našega zanimanja.

Moramo se povezati s slovenskim človekom in skupnostjo, se posvetiti študiju slovenske zgodovine in se strokovno usposobiti. Zato študirajmo in mislimo s svojo glavo, da ne bomo postali samo del množice.

Proti dobro organizirani komunistični taktiki se bomo lahko uspešno borili le tedaj, če se bomo izkazali kot trdno moralno zgrajene osebnosti, ki so pripravljene dati tudi svoje življenje za obrambo svoje časti in pravico do svobodne vere in kulture ter za naš slovenski narod brez omadeževalnih znakov suženjstva: komunističnih in materialističnih!

(Na prireditvi narodnega praznika 29. okt. 1978 v Bs. Airesu)

NAŠE VEDENJE

VEDENJE PRI MIZI

Vabilo, sprejemi, seznanitve

Sorodnike in prijatelje povabimo h kosilu ali večerji ustno ali po telefonu, včasih celo v zadnjem hipu.

Na slovesne ali uradne sprejeme pa je treba pismeno vabiti vsaj nekaj dni prej. Nikoli ne smeš zamuditi več kot četrta ure.

Odličen in prijeten sprejem ni odvisen od imenitne kuharice ali „poklicne postrežbe“. Kos prekajene gnjati in kuhan krompir, ki ju prijazno ponudiš, sta včasih bolj zaželena kot kaviar ali nadevana gosja jetra, ki jih neotesano postaviš na mizo.

Gostitelj in gostiteljica vsta-

neta ob vstopu vsakega gosta. Povabljeni prav tako. Mlajša ženska ne sme obsedeti, če jo starejša pride pozdravit.

Gostiteljica mora predstaviti in medsebojno seznaniti goste.

Častni gostje sedijo na desno in levo od gostiteljice in gostiteljice. Ženske lahko sedejo, preden sede gostiteljica.

Postrežba, obnašanje

Jedila moramo ponuditi po istem redu: začnemo pri najodličnejši povabljenki in končamo pri gostiteljici; in nato pri najimenitnejšem gostu in končamo pri gostitelju. To seveda velja le za velike uradne sprejeme. Kadar smo skupaj znanci in prijatelji, smo seveda demokratični.

Sediš vzravnano, za pomenek s sosedom pa se lahko nagneš k njemu. Ne jej kruha pred juho niti med uživanjem le-te.

Ko gostiteljica prime prtček, si ga tudi gostje polože na kolena, a ga ne razgrnejo do kraja. Ne gre, da bi si ga privezovali okrog vratu ali ga zatikali v telovnik.

Kako ješ

Prva seže po jedi gostiteljica. Svojega kosa kruha ne režeš; trgaš ga na koščke in to z obema rokama.

Ne pihaj vroče juhe. Jej tiho. Ne mlaskaj. Ne oblizuj žlice. Ne privzdiguj krožnika.

Ne otipavaj treh, štirih kosov, preden izbereš primernege. Ne otipavaj sadja, če nočeš neke jedi, je dovolj znamenje z roko.

Jedilni pribor

Vilice drži v desni roki sredi ročaja, a nikoli s kazalcem na „zobeh“.

Če je treba jed rezati, primeš vilice v levo roko, nož v desno. Ko razrežeš, položiš nož ob krožnik, vilice spet primeš v desnico, nabodeš zalogaj in ga neseš v usta. Tako seveda samo visoki bonton. Mi pa jemo z nožem v desni, z vilico v levi roki.

Nož torej primeš zmeraj z desno roko. Nikoli se ne s prsti ne z ustnicami ne dotikaj rezila. Ne nalagaj jedi z nožem na narobe obrnjene vilice.

Mesa ne „reži“ z vilicami, ampak z nožem, ki pa ga ne drži kakor svinčnik ali pero. Vilic in noža ne odlagaj na obe strani krožnika, ampak na krožnik, vendar nikoli navzkriž.

Jajc, cmokov, rezancev, sočivja, solat, pogač in sladoleda se ne lotevaj z nožem. Jajce odpri z žličko, ne z nožem.

Ne sesaj kosti, ne jemlji jih v roke. Če ji ne moreš ne z nožem ne z vilicami priti do živega, jo odloži. (No, tudi če jo krotiš s prsti, se svet ne bo podrl.)

Sočivje, ribe, omake

Zelo pazi na sočivje, ki odskakuje, na omake, ki utegnejo koga obrizgati, na školjke in ribe, ki se rade izmuznejo.

Listov solate ne režite z nožem, tudi jih ne jejte kot zajci, ki jim počasi zginjajo v gobčku. Raztrgajte jih z vilicami in jih v enem mahu spravite v usta.

Kruha ne pomakaj v omako s prsti, ampak ga natakni na vilice. Pri tem nikoli ne dvigaj krožnika.

Špagete Francozi navijejo okrog vilic in „rep“ porežejo z nožem, medtem ko jih Italijani z „repom vred“ ponesejo v usta.

Beluše (šparglje) jemo v domačem krogu z rokami, na slovesnem kosilu pa z vilicami.

Sadje

Sadež (jabolko) prerežeš in ga nasajenega na vilice olupiš. Pečk in koščic ne izpljuješ, ampak jih

z vilicami poneseš iz ust na krožnik, lahko pa jih tudi brez šuma izpljuješ na dlan. Marelice in slive lahko ješ s prsti. Ne lupi sadja visoko nad krožnikom. Pri grozdju trgaj jagodo za jagodo.

Sira ne natikaj na nož. Položi rajši košček sira na kruh.

Pitje

Ko piješ, ne nagibaj glave nazaj in ne delaj prevelikih požirkov. Ne mlaskaj, ne vlači vina po ustih, kakor to delajo poklicni pokuševalci. Pred pitjem in po njem si s prtičkom obriši ustnice.

Ne jemlji sosedovega kozarca, da bi dolil ali natočil. Če prevrneš kozarec rdečega vina, ne posipaj mlake s soljo. Gospodinja ve, kako se stvari streže.

Zadržanje

Sol vzameš s solno žličko, nikoli z žličko pa tudi ne z nožem (razen kadar ni žličke).

Prav nič boljše ne ješ, če se sklanjaš nad krožnik kakor vol nad jasli. Tudi ni lepo, če imaš med kosilom komolce na mizi. Ne sprehajaj se z nogami pod mizo. Ne vpij, kakor da so sami gluhi okrog tebe. Ne jej pohlepno, kakor da si že 24 ur tešč.

Nesreče in nerodnosti

Ne vznemirjaj se, če kaj prevrneš. Na tihem pobriši ali pa namigni tistemu, ki nosi na mizo. Gostje pa se bodo potrudili, da

bo videti, kakor da niso ničesar opazili.

Če se ti zaleti, si daj roko ali robček pred usta.

Če najdeš v jedi las, gosenico ali črva, jih neopazno odstrani.

Ne briši si prstov s prtom ali s koščkom kruha, čeprav so bili Angleži nekoč tako navajeni. Če se ti kolca, počasi izpij kozarec vode in pri tem zadržuj dihanje.

Ni lepo, če si na skrivaj zaviješ v papir kos pogače, kurje bedro ali polpeto. Če kašljaš ali zehaš, daj roko pred usta. Ne govori s polnimi usti. Ne jej z odprtimi usti. Ne reci slabe besede o ženski, ki sedi nekoliko dlje od tebe — morda je žena tvojega sosedu.

Pogovor

Pogovarjaj se zdaj s tem zdaj z drugim sosedom. Ne kriči, če govoriš z gostom, ki je bolj daleč, ne nagibaj se, da bi se pogovarjal z njim za sosedovim hrbtom.

Govori z umerjenim glasom in nikoli s polnimi usti.

Proti koncu obeda

Po zobotrebcu sezi le v nujnem primeru.

Ne kadi, preden gostiteljica ne da znamenja.

Če se na slovesnem kosilu pije tudi šampanjec, pij šele, ko vsi dvignejo čaše. Dovolj je nakazana kretnja; ni nujno, da za poje kristal. Po obedu vzemi kavo ali pijačo. Če bi rad še, prosiš zaupno.

Cigare, če je nihče ne kadi, se vzdrži.

Po kosilu položi prtič neporavnano na mizo.

Kihanje, usekovanje, smejanje

Kihanje poskušaj čimbolj omiliti; pri tem daj roko pred usta. Isto velja za zehanje; povedati velja še to, da ga mnogi po pravici štejejo za žaljivo znamenje dolgočasja.

Usekni se kar najbolj obzirno v robec, ki ga ne smeš razgrinjati in iskati, kje je na prav in kje narobe; ko se usekneš, ga nikar ne razgrinjaj in ogleduj. Ni pa se ti treba obračati ali odhajati stran: dovolj je, če si pri tem ljubeznivo obziren.

Ne pljuvaj na tla, pač pa v robec.

Ne kašljaj hrupno, posebno ne v cerkvi in gledališču; če se ne moreš zadržati, stopi na hodnik.

Če se ti kolca, se opraviči kolikor moč obzirno in se sklicuj na nered v želodcu.

Tvoj smeh naj bo zmeren, ne preglasen in nikoli vpričo človeka, ki bi utegnil misliti, da gre tvoje veselje na njegov račun.

Zobotrebec uporabljaj zmerno — čim manjkrat, a nikoli vžigalic ali noža namesto njega, nikoli pred ljudmi, razen pri jedi.

Nikoli se javno ne praskaj; če pa srbenje nikakor ne moreš prenašati, poskušaj obzirno pomiriti srbeče mesto.

Pazi, kako govoriš

Ne skači drugemu v besedo. Počakaj, da prideš na vrsto.

Ne misli, da moraš povedati vse, kar ti pride na misel.

Ni nujno, da si šaljiv.

Najprej premisli, šele potem jasno in kratko povej

Če boš vedel, kaj hočeš, boš zmeraj jasno govoril.

Le cvekač se oglašča brez vzroka.

Natančno tehtaj besede.

Mirko Mahnič

Milijarda lačnih

Zahodni svet, ki živi v blaginji, ne bi smel izgubiti izpred oči, „da danes čez milijardo ljudi na svetu živi v pomanjkanju“ in da „mnogi dobesedno od lakote umirajo“. To je izjavil 16. XII. 78. nemški prelat Johannes Dyba, podtajnik papeške komisije za Pravičnost in mir, v intervjuju za vatikanski radio. Prelat je povedal, da mora Cerkev stalno vzbujati človeštvu vest, ga opozarja-

ti na to, česar ne vidi, a se v resnici godi in ga ogroža. Krščanska ljubezen zahteva, da odpiraš oči, pomagaš k jasnim pogledom, k spoznanju resnice in pravice. Sredi potrošniške družbe morajo kristjani iskati nov, bolj krščanski način življenja, poln ljubezni do bližnjega. Samo to je pot, ki bo rešila svet katastrofe, vzpostavila pravi mir in svobodo ter omogočila človeštvu, da bo živel.

Upepeljevanje in cerkveni pogreb

31. oktobra 1978 so na ljubljanskih Žalah odprli nove poslovitvene prostore in upepeljevalnico Navje. Ob tem dogodku je objavil verski tednik Družina (št. 43) članek, katerega del nudimo našim bralcem:

S pogrebnimi obredi kristjani izpovedujemo svojo vero v večno življenje. Upamo, da se našim pokojnim bratom in sestram, ki so v krstu z umrlim in vstalim Kristusom postali eno telo, ob smrti življenje spremeni, ne pa uniči. Njihove duše se morda še očiščujejo za nebesa, njihova telesa pa čakajo Kristusov prihod in vstajenje mrtvih. Zato Cerkev zanje moli in opravlja evharistično daritev, zato jih tudi s posebnim obredom spremlja do groba.

Telesom rajnih izkazujemo spoštovanje, saj so bila svetišča Sv. Duha. Spoštovanje do pokojnih, zlasti pa vera in ljubezen, so v različnih dobah, pri različnih narodih in verstvih izoblikovali mnogo načinov zadnjega slovesa.

Nekdanje stališče Cerkve do upepeljevanja je bilo odklonilno. Seveda Cerkev ni prepovedovala upepelitve zato, ker bi se bala, da bi Bog iz pepela ne mogel človeka obuditi v večno življenje tudi po telesu. Saj vemo, da se tudi ob položitvi v grob telo polagoma spreminja v prah, kakor je Bog napovedal že v začetku: „Prah si in v prah se

povrneš.“ Najvažnejši razlog za cerkveno prepoved upepelitve je bil v tem, ker so v prejšnjih časih upepelitev propagirali posamezniki in društva, ki so s tem hoteli poudariti, da je s telesno smrtjo vsega konec. V tem je bil direkten napad na vero v posmrtno življenje.

V ljudeh pa je bil tudi odpor proti nekdanjim manj pietetnim in manj estetskim načinom upepelitve. Cerkev je vedno priporočala, da bi bili tudi v tem podobni Kristus, ki je bil položen v grob.

V svetu in tudi v Sloveniji pa se je v zadnjem stoletju mnogo spremenilo, kar je imelo vpliv na mnenje Cerkve glede upepeljevanja pokojnih. Nastala so velika mesta. Pokopališča so terjala velike površine, ki jih v bližini mest ponavadi manjka. Potrebni so bili novi higienski predpisi. Upepelitve so postale bolj pietetne. Upepeljevanje po večini ni več povezano s protiversko propagando. Zato je tudi Cerkev omilila svoje stališče. Leta 1963 je dala pojasnilo, da ne prepoveduje podelitve zakramentov in cerkvenega pogreba tistim, ki naročijo, naj se njihovo telo upepeli, razen če bi kdo to storil iz zavračanja vere v posmrtno življenje.

Zadnja določba Cerkve o tem je bila objavljena 1969 v navodilih novega pogrebnega obredni-

ka. V 15. točki je rečeno: „Tiste, ki so zase določili, naj bo njihovo telo upepeljeno, lahko cerkveno pokopljemo, razen če je znano, da so si to izbrali iz razlogov, ki so nasprotni cerkvenemu življenju. Ravnati pa je treba v skladu z navodilom kongregacije svetega oficija o upepelitvi z dne 8. maja 1963. Pogrebni obred opravimo v obliki, kakor je v tisti pokrajini običajna, vendar ne smemo skrivati, da je Cerkev bolj zadovoljna z navado, da rajne pokopavamo, kakor je tudi Gospod sam hotel biti pokopan. Obrede v pokopališki kapeli ali pri grobu lahko v tem primeru opravimo v krematoriju, če ni drugega primerne prostora, celo na kraju upepelitve, prepričati pa je treba nevarnost pohujšanja ali verske brezbriznosti.“

Pogrebni obred na Žalah

Novost, ki bo na zunaj najbolj vidna, je v tem, da se bodo od pokojnih odslej vsi skupaj poslo-

vili v novi poslovitveni dvorani in ne več v cerkvi. Duhovnik se bo pripravil za pogreb v posebni sobi v notranjosti objekta.

Najprej se od pokojnika poslovi zastopnik družbe oziroma ustanove, nato pa duhovnik opravi tisti del pogrebnega obreda, ki ga je doslej opravljal v cerkvi. Zato naj naročnik pogreba ob prijavi pove, da želi tudi cerkveni pogreb.

Po opravljeni poslovitvi in obredu v dvorani bo šel sprevod s pokojnikom na pokopališče. Del obreda se kakor doslej opravi pri grobu.

Za tiste, ki bodo upepeljeni, bo vsa poslovitev in pogrebni obred opravljen v poslovitveni dvorani, odkoder bodo potem pokojnika odpeljali v notranjost upepeljevalnice, udeleženci pogreba pa se razidejo.

Odlok o pogrebnih slovesnostih so sprejele vse ljubljanske občine, zato velja tudi za pokopališča zunaj ljubljanskih Žal, v krajih, ki spadajo pod ljubljanske občine.

Cerkev za človekove pravice

Cerkev se je dolžna zavzemati za spoštovanje človekovih pravic. To je poudarilo v novembru 78 vatikansko zastopstvo na 20. zasedanju svetovne organizacije UNESCO v Parizu. Pred vsemi zastopniki je apostolski nuncij nadškof Jean Rupp ponovil obljubo, ki jo je dal papež Janez Pavel II. v svojem 1. govoru poslanikom pri apostolskem sedežu, ko je

dejal, da se bo vedno znova zavzemal za spoštovanje človekovih pravic.

Nadškof Rupp je na zasedanju te mednarodne ustanove za vzgojo, znanost in kulturo dejal, da morajo imeti Združeni narodi tudi „svojo vest“. Ta mora kazati pot, vzgajati, svetovati. Mora tudi zahtevati spoštovanje določenih vrednot, s tem pa tudi veliko prispeva za mir na

kaj
pravite?

DRUŽINSKA MOLITEV

V sedanji življenjski naglici je ostalo malo časa za družinsko molitev. Tako hitimo, da začnemo odgovarjati že na začetku očenaša in pri polovici zdravamarije. Nekaj raztresenih molitev, hitro zmoljenih, naj bi zadoščalo za Boga, medtem ko se za prošnje in zahvale na ljudi dobro pripravimo. Se vam ne zdi, da je to vredno razmišljanja?

Med svoja dnevna opravila moramo na prvo mesto postaviti molitev. Molitev mora biti kot duša dneva. Zato naj bi se z njo dan začel in z njo tudi končal, z njo naj bi bil nekako prepleten tudi ves ostali dan. Če smo res prepričani, da je Bog naš Oče in mi njegovi otroci, potem bomo lahko razumeli, da je pogost po-

govor z njim naše naše najvažnejše opravilo in bomo tudi brez večjih težav našli primeren in zadosten čas za molitev in sicer za lepo, mirno in zbrano molitev. Lahko bo zmanjkal čas za kaj drugega, za molitev ne. Če nam redno manjka časa za dobro molitev, je to le znak, da naša lestvica vrednot ni prava. Dajemo več važnosti drugim stvarem kot pa Bogu in pogovoru z njim.

Seveda pa mora biti molitev dobro izbrana. Majhnih otrok ne bomo mučili s celim rožnim vencem; tudi po utrudljivem delu ali študiju celega dneva ni ravno primerno, da rožnemu vencu dodajamo še ne vem koliko drugih molitev in to vedno istih, kajti tudi molitveno življenje mora upoštevati pravila zdrave pedagogije. Če gre za skupno molitev, je pač primerno, da se družina tudi o tem med seboj posvetuje in pogovori, kajti prisiljena molitev ne bo prišla iz srca in bo tudi pred Bogom komaj kaj vredna.

VATIKANSKA POLITIKA

Velikokrat je slišati kakšno kritiko glede vatikanske politike do komunističnih režimov. Kaj je misliti o temu?

O tem vprašanju je DŽ že pisalo. Tu bi ponovno samo to pripomnil, da je v teh vprašanih zelo težko presoditi, kaj je najboljše za Cerkev in za vernike na ozemljih pod komunističnimi

režimi. Toliko gotovo smemo reči, da se Cerkev resno trudi, da bi našla najboljši modus vivendi za Cerkev v deželah za železno zaveso. Ali je dejansko najboljši? Ne vemo. Šele bodočnost bo morda v neki meri pokazala, v kolikšni meri je bila dejanska vati-kanska politika najbolj primerna ali ne. Cerkev ne more zahtevati od ljudi na splošno mučeniškega duha, zato mora predvsem gledati na to, da položaja katoličanom v teh deželah brez resne potrebe ne otežkoči. To ni popuščanje načelom, temveč upoštevanje dejanskih razmer. Med popolno svobodo in popolno nesvobodo je veliko vmesnih stopenj, ki so morda trenutno edino možna in modra rešitev.

POKLEK PRED NAJSVETEJŠIM

Ali je še vedno obvezen poklek pred Najsvetejšim v cerkvi, ko vernik vanjo stopi ali jo zapusti? Opažam namreč, da tudi pri nas Slovencih nekateri tega znaka spoštovanja do Najsvetejšega ne dajejo več.

Še vedno je zakonit običaj poklekovanja na eno koleno pred Najsvetejšim. Tega ni nihče spre-menil. Zato je znak slabotne vere ali pa majhnega spoštovanja do Kristusa v zakramentu ljubezni, če kdo zavestno opušča poklek, ko stopi v cerkev ali jo zapušča. Kdor resnično veruje v božjo pričujočnost v tem zakramentu, bo hvaležen pokazal svoje spoštova-

nje do Kristusa s poklekom, ki je zunanje znamenje najvišjega češčenja, ki ga je človek dolžan Bogu.

MALAHIJA IN NOSTRADAMUS

Vsakokrat, kadar se voli nova vega papeža, se veliko govori in piše o prerokbah Malahija in Nostradamusa. Koliko so te prerokbe resnične? Kako naj katoličani nanje gledamo?

O teh prerokbah se je zadnje čase v naših časopisih toliko pisalo, da mi ni treba podrobneje govoriti o njih. Te napovedi so tako nejasne in splošne, da se dajo prilagoditi najrazličnejšim osebam in položajem. Zato jih katoličan, pa tudi noben drug pameten človek ne bo jemal resno. Tu se znova uresničuje misel: kdor ne veruje v resničnega Boga in v njegovo razodetje, ta bo veroval v najbolj neverjetne stvari — ker končno v nekaj človek mora verovati. Kdor ni veren, je navadno praznoveren.

ČASOPISNA PROPAGANDA ZA POBOŽOST K SV. DUHU

V časopisih večkrat vidimo oglašene „Gracias al Espíritu Santo“ (Zahvala Sv. Duhu) ali pa tudi „Oración al Espíritu Santo“ (Molitev k Sv. Duhu). Dostikrat človek res ne ve, kje se neha pobožnost in začne praznoverje. Kaj pravite k temu?

Te molitve v zahvalo ali prošnjo k svetemu Duhu navadno nimajo nič napačnega, čeprav so obrazci pogosto precej neobičajni. A vsak človek ima pravičo moliti k svetemu Duhu, kakor mu srcé narekuje, da le stori to na spoštljiv način in v skladu z razodetimi resnicami. Nekaj drugega pa je obljubljeni tistim, ki bodo od njega sestavljeno molitev ali pa kakšno drugo molili, da bodo dosegli katerokoli milost, kot se to večkrat bere. Tu pa se začne praznoverje, ker določamo mi pogoje in celo datume, v katerih naj bi bil Bog dolžan naše molitve uslišati. Katoličani zato odločno odklanjamo in obsojamo takšne prošnje k sv. Duhu ali pa k svetnikom (npr. molitvene verige k sv. Antonu ali sv. Riti), ki grozijo molilcu z nesrečami, če bi takšnih molitev ne molil, ne propagiral ali pa ne nadaljeval takšne molitvene verige.

PRILOŽNOSTNA MOLITEV IN MOLITEV Z OTROKI

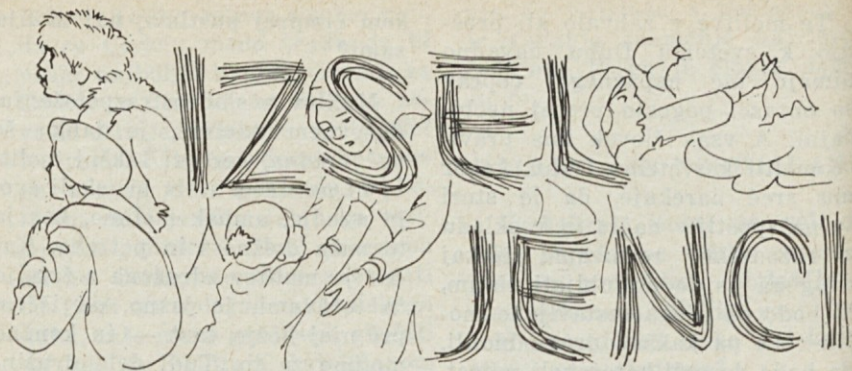
Prosim, kako je z molitvijo: ali je res brez vrednosti, kadar zanjo nisi razpoložen? Molim na kolektivu, v vrstah, ko je treba čakati na to ali ono stvar, ipd. Mnogokrat sem pri takšnih molitvah zelo raztresena, a namen imam, da bi dobro molila. Naj molim še naprej, ali pa naj takšno molitev opustim? In še: koliko časa naj molijo starši z otroki; je res najbolje, da otro-

kom čimprej pustimo, naj molijo sami?

Molitev v slabem razpoloženju, duševnem namreč, je lahko še več vredna, ker pri takšni molitvi ni nevarnosti, da bi iskali svoje ugodje, ampak molimo, ker je to naša dolžnost in potreba. Kadar je molitev združena z žrtvijo in težavami, je jasno, da iščem pri njej božjo čast — in končno molimo za to. Tudi delo družinskega očeta ali matere ni zato manj vredno, ker nista ravno najbolj razpoložena zanj; nasprotno takšno njih delo je resnični znak njihove ljubezni do družine, ker je zmožna velikih žrtev zanjo.

Še naprej molite na kolektivih in pri raznem čakanju! Težko bi bilo drugače bolje izrabiti tisti čas. Da pri takšni molitvi zaradi zunanjih okoliščin ne morete biti bogve kako zbrani, je jasno. Treba se je potruditi, kolikor se mirno potruditi morete, saj glavno je dobra volja in te vam ne manjka, sicer ne bi molili. Seveda bo najbolje moliti kakšne kratke molitvice, ki ne potrebujejo veliko razmišljanja, kot so npr. invokacije litanij.

Glede molitve staršev z otroki vam težko kaj določenega svetujem. Odvisi namreč od vsakokratnih okoliščin, ki so pogosto različne v različnih družinah. Nekaj skupne družinske molitve je vsekakor potrebno — morda skupna jutranja in večerna molitev in pa pred jedmi in po njih. V

Johan Bojer-Božo Vodušek

Ampak že prihodnji dan je prišlo povabilo od župnika Oppegarda, ali ne bi hotel priti Morten z ženo k njemu na večerjo.

„Ali sva res povabljena k župnikom!“ je rekla Bergitta in zdelo se ji je nekaj nezaslišane-ga.

„Da, že večkrat je spraševal po tebi, Morten,“ je povedal Simen. „Najbrž ima kaj važnega govori s teboj.“

Morten se je bil dobro razumel z župnikom še pred vožnjo domov. Prav veselilo ga je, da ga bo spet videl.

ostalem se bo pa treba prilagoditi različnim urnikom posameznih članov družine. Navajajte pa otroke predvsem k temu, da bodo čutili potrebo molitve in bodo torej molili tudi sami zase, zlasti še tedaj, ko jim bo skupna molitev nemogoča.

Alojzij Kukovica

Sicer pa je moral ta človek imeti denar. Sam si je bil sezi-dal lepo, belo prepleskano hišo na oni strani cerkve in pozabil je celo zahtevati tistih nekaj mer-nikov pšenice, ki so mu jih bili farmarji dolžni za plačo.

Stopila sta v udobno sobo s preprogami na tleh, rožami na oknih in slikami na stenah. In tam je stala visoka župnikova že-na s svojim ponosnim pravilnim obrazom pod tenkimi lasmi. Zdaj je bila vse drugače prijazna kakor pa takrat, ko sta prišla in se morala zadovoljiti s kočo Erika Fossa. „Pozdravljena!“ je rekla in jima stisnila roko. Bergitto je celo pogladila po licu, saj to je bilo čudovito. In nato je prišel župnik, mlad in plavolas, s podolgastim obrazom in svetlo-modrimi očmi. „Torej tukaj ste, in mi smo vas toliko čakali! In tukaj je vaša gospa!“ Bergitta se je nehote zganila. Nikdar se ji

ni bilo sanjalo, da bo tak človek govoril o njej kot o gospe.

Čez nekaj časa ji je rekel: „Ogledujete si slike, mlada gospa? Gotovo se vam zdi, da je neverjetno mnogo portretov samih župnikov. Ampak v Ameriki je stvar taka, da župniki predstavljajo njeno zgodovino. Kolonisti so prihajali sem in župniki so jih vodili. Po vsej deželi so se razširili in župniki so jih vodili. Kdo, mislite, da je ustanovil največ naselbin v gozdovih na vzhodu ali pa tukaj v divjini? Kdo je ustvaril mesta, zgradil bolnišnice, šole, vseučilišča — da, bili so župniki. Zmeraj so bili župniki prvi. Oni niso samo oznanjali krščanstva, zidali cerkve in zbirali raztresene naseljence v občine, ne, bili so praktični orači ledine. To-rej, Morten Kvidal, ko nam bo moja žena postregla z majhno večerjo, bova razpravljala o važnih stvareh.“

Po obedu sta odšla oba moža v malo pisarno in ko sta prižgala pipe, je župnik pričel s tem, kar je imel na sreč.

„Morebiti veste, da smo zdaj tukaj dobili urejeno samoupravo? In saj so farmarji tukaj po večini pošteni in sposobni ljudje! Ampak zaman sem iskal in iskal voditelja.“

Morten je stisnil ustnice in pobabil na pipo.

Župnik je nadaljeval. „Predvsem mora biti konec posojanja, ki je pričel z njim Peter Skaarnes. Dobiti moramo banko.“

Morten je prikimal. Prav isto je bil sam mislil.

„Treba je obratnega kapitala. Ljudje morajo dobiti možnost ugodnega posojila. Ampak zunaj v svetu še niso postali prav pozorni na nas, čeprav so možnosti tukaj tako zelo velike. Železnice lahko še nekaj časa čakamo, ampak banko potrebujemo takoj. Ali mi hočete pomagati? Vam ljudje zaupajo. In vi z druge strani njihovega zaupanja ne boste zlorabili. Vi ste pravi mož. Morebiti sem vam povedal, da vodi moj brat eno izmed največjih bank v Minneapolisu. Ali bi me spremili ob priliki tja?“

Morten je čutil, kako ga je streslo. Kam je to merilo? Župnik je nadaljeval:

„Govorice o prihodu železnice so povzročile, da so se že pojavili tukaj prekupčevalci z zemljišči. Ampak železnica se noče dati prevarati. Zgraditi hoče svojo progo tam, kjer sama hoče. Potrebuje — no da, med nami rečeno — rada bi imela zaupnika za tukajšnji okraj. Več za zdaj ne morem povedati.“

Mortenu se je od teh besedi zavrtelo v glavi. Obsedel je in se prisiljeno smehljal. Nazadnje je rekel na slepo srečo: „Kadar steče železnica, bo bržkone tukaj nastalo mesto. Ali veste, gospod župnik, če ne misli že kdo od drugih na to?“

„Če ne misli že kdo na to, da bi ustvaril tukaj mesto.“

„Da.“

Tedaj pa se je župnik Oppeggaard nasmejal.

„Ne, dragi prijatelj, minili so časi, ko je lahko posameznik ustanovil mesto. Townmakerji spadajo v preteklost. Ne, danes dela to železnica. V teh stvareh ima ona vso moč. Videl sem na vzhodu manjša mesta, ki so morala meni nič tebi nič prestaviti hiše tja, kamor je železnica hotela. Ampak o vsem tem se bomo lahko porazgovorili z mojim bratom. Saj on ima tudi nekoliko opravka z družbo, ki namerava tukaj zgraditi progo. Torej kdaj bova odpotovala?“

Ponoči je imel Morten divje sanje. Bilo mu je, kakor da je končno vendarle dobil peruti in da se lahko dvigne v zrak in leti, leti. Končno.

Tisto jutro, ko je moral na pot, je rekel Bergitti, da je najbolje, če spi ponoči pri Ani, ko ga ne bo. Ona mu je lahko pomežiknila in se mu nasmehljala. Da, da, ubogala ga bo.

In spet je Skaarnes na polju, ko vidi, kako odhajata župnik in Morten in imata zadaj na vozu pritrjene potne kovčke. Kaj naj to spet pomeni? Tako je, kakor bi vohal, da se bo skuhalo zanj nekaj slabega.

V naslednjem času so ljudje imeli marsikaj, čemur so se lahko čudili. Morten Kvidal je kupil dve četrti zemlje od nekega Holandca, ki se je nameraval preseliti. Nista ležali niti ob glavni cesti, kaj šele tam, kjer je bilo

pričakovati, da bo tekla železnica. Odkod je bil dobil denar? Nekaj časa nato so prišli težki vozovi z opeko in s celo trumo obrtnikov, ki so se nastanili v šotorih. In preden se je kdo zavedel, se je pričela dvigati stavba. Niso potrebovali nekoliko let, da bi jo dogradili, postavili so jo v nekaj tednih. In tako je stala tam dvonadstropna hiša z velikimi okni in z majhnimi mansardami pod streho. Tako mogočna je bila, ko so bile vse druge hiše majhne. In naenkrat se je razvedelo, da bo v njej banka. Tja boš lahko prišel in dobil denar za ugodne obresti, samo da imaš zemljo. V prvem nadstropju bo stanovanje za bančnega ravnatelja, v drugo se bo vselil zdravnik in v podstrešne sobice babica. To bo veliko naenkrat. Morten Kvidal pa bo zaupnik banke, kadar si bodo hoteli farmarji izposoditi denar.

Ali je svet končno vendarle postal pozoren na ta košček zemlje? Še pred božičem je bila zgrajena nova stavba, tik ob banki. Vanjo so se naselile trgovine, prav kakor v velikem mestu, kjer so bile izložene za velikimi zrcalnimi šipami raznovrstne vabljive stvari: kožuhi in svilene obleke, harmonike in violine. In za mizo v prodajalni si lahko našel vse, kar si hotel, pričenshi s kavo in platnom pa do naramnic in kuhinjskega orodja. Kadar so bile vse luči prižgane, je bilo tam notri kakor v raj. Človek bi se pri-

peljal daleč iz prerije, samo da bi stal tam in gledal.

In ali je morebiti pri tem ostalo? Ne, preden je bila zima pri kraju, se je razvedelo, da bodo zgradili poštno poslopje. Teško je bilo verjeti, ampak bilo je vendarle res. Nekega dne je stala hiša tamkaj. Zdaj, ko so lahko hodili ljudje tja in oddajali in sprejemali pisma, se je stara domovina primaknila mnogo bliže.

Prišel je mož na kolesu, stopil z njega in se oziral okoli sebe. Bil je zastopnik tovarne s stroji v Chicagu. Seveda je tukaj prostor za podružnico. Vsi okraji tukaj okoli bodo nekega dne obogateli. In potem se pripelje neki človek z modrimi naočniki na lahнем vozičku s čisto potnimi konji. Poslan je od neke lesne tvrdke na vzhodu. Podružnica? Seveda bodo farmarji nekega dne potrebovali gradbenega materiala. In vsi, ki se hočejo naseliti tukaj v središču, bodo prisiljeni graditi. Morten Kvidal pa prodaja stavbišča. Že zdaj je tukaj toliko hiš in druge jim morajo slediti. Nima smisla, da bi bila lekarna na drugem kraju. In hotel mora stati tam, kjer se ljudje zbirajo. Kmalu kažejo semkaj vse kolesnice z vseh strani prerije. Pek in kovač se morata tukaj naseliti. In urar. In vsi morajo graditi. Ampak vselej, kadar Morten proda stavbišče, vzame karto in pogleda, kam bi bilo treba postaviti naslednjo hišo. Ne smeš si izbirati, kakor sam hočeš. Zdelo se je sko-

raj, kakor bi delal Morten po načrtu.

Ljudje so govorili in govorili in trdili, da bo moral neznansko obogateti s to prodajo stavbišč! Ali pa je samo zastopal neke ljudi iz velikih mest?

Zdaj pa je pričel denar iz banke krožiti po naselbini, vse se je izpremenilo, preden si videl, kako. Že v prvem poletju se je pojavila v naselbini truma štiristo konj, ki je prihajala z nekega ranča daleč zunaj v preriji. Poglavar te trume je jahal na zibajočem se belcu, imel je ostroge in usnjate hlače, klobuk po strani, rdečo ruto okrog vratu in pištole za pasom. Obraz mu je bil bakrenorjav od sonca in vetra. Okoli njega je grmela zemlja od kopit, grive so vihrale v vetru, konji so rezgetali, poskakoivali in dirjali, in pomočniki, ki so obkrožali čredo in jo zadrževali, so pokali z biči in kričali. Poglavar je postavil šotore zahodno od zemljišča Ola Vatneja. Kaj je nameraval tukaj? Nameraval je prodajati konje. Izvedel je, da imajo tudi v teh krajih ljudje denar. Na svojem ranču v preriji je imel še nekaj tisoč konj, če bi jih še kaj več potrebovali.

Ljudje so se zbirali in si ogledovali vse te rjave, rdečkaste, črne in lisaste konje. Izkušnjava je bila prevelika. Možje so kupovali. Videli so, da z voli ni šlo več dalje. Kal Skaret je prišel, da bi si jih ogledal, morebiti bi

kupil enega. In nazadnje jih je kupil šest. Seveda je bil spet Anders, ta vražji fant, ki si je to izmislil.

In to jesen so peketal hitri konji prek ravnine, po štirje pred vsakim plugom in plug je imel po dva lemeža. Le pazite, ali ne bo zdaj vse drugače. O, da, to bo nekaj zaleglo. Zdaj zorjejo v enem samem dnevu toliko zemlje, kolikor jo obsega v domovini kako veliko posestvo.

Ker pa je pošta tako blizu, so si ljudje pričeli naročati časopise. Večidel norveško-amerikanske časopise z vsemi novicami iz domovine. Prebirali so jih naglas v nedeljo zvečer. Vsaka številka je bila kakor pismo z doma. Ali tam je bilo pisano marsikaj tudi o Ameriki, da, iz vseh pokrajin te ogromne dežele. Ali se to morebiti naseljencev ni nič tikalo? Ali niso prebivali v Ameriki? Torej tudi tukaj so imeli politiko in stranke in strankarske boje, vsaj tako je bilo videti. Kdo bi si bil to mislil? Ti prvi naseljeneci so živeli tako zelo sami zase. Njihove misli so bile v domovini.

Živeli so v tujini samo zato, da bi obdelovali zemljo in bi obogateli. Iz časopisov pa so se naučili tudi spoznavati deželó, ki jim je podarila zemljo in dala prostost, da bodo nekega dne bogati, če bodo le sami hoteli.

Prihodnje poletje so bile predsedniške volitve. Prihajali so govorniki in imeli zborovanja pod milim nebom. In govorili so angleško in norveško. In Morten Kvidal je bil med njimi. Kako ne bi bil med njimi! Ali pa je bilo res tako važno, kaj so ljudje v tukajšnjem okraju mislili o vodstvu in upravi velike Amerike! Ali je bilo res odvisno od teh ljudi tukaj, kdo bo predsednik? Mali ljudje v domovini niso imeli volilne pravice, tukaj pa sta bila Ola in Kal prav tako važna kakor kak milijonar. Tako je bilo v Ameriki. O tem so morali prav res pisati sorodnikom in prijateljem domov v staro Norveško.

Tukaj v preriji so se nekega dne prebudili in bili novi ljudje. In nova doba se je vendarle šele komaj pričela.

Vietnamski kardinal umrl

Iz Severnega Vietnama je konec novembra prišlo sporočilo, da je umrl hanojski nadškof in kardinal Joseph Marie Trin-Nhu-Khue (79). Janez Pavel II. je izrazil sožalje vietnamskim škofom in duhovščini. Umrl kardinal je bil v Rimu ob volitvi zadnjega papeža. Doma je bil iz

hanojske nadškofije, v duhovnika posvečen 1933, v škofa 1950, 1976 pa je postal prvi vietnamski kardinal. Odlikoval se je po zvestobi do Cerkev, ko je moral voditi krajevno Cerkev v hudih časih. Koncila se ni mogel udeleževati. Vodstvu hanojske Cerkve je prevzel škof Joseph Marie Trinh-Van-Can.

MED NAMI V ARGENTINI

Krsti, poroke in smrti v l. 1978

(Objavljamo krste, poroke in smrti, ki jih je objavilo Oznaniło.)

Krščeni so bili: Marija Lavra Avguštin, Sonja Gabrijela Hričar, Diego Hugo Modic, Luka Matija Skale, Suzana Škraba, Klavdija Karina, Adrijana Marcela in Lidija Noema Pereyra Mastnak, Marjan Boltežar, Ingrid Marija Dejak, Marta Monika Krajnik, Janez Jože Močnik, Irena Cecilija Amon, Andreja Barle, Marko Fabjan Plaksa Levstik, Ingrid Ahlin, Aleksander Nikolaj Agra Volovšek, Monika Silvija Indihar, Mariela Pavla Kalan, Marija Andreja Dobovšek, Gregor Tomaž Modic, Mariela Pavla Matičič, Matjaž Zakrajšek, Leonard Gabrijel Savelli, Darko Javoršek, Gizela Potočnik, Ivan Matej Potočnik, Karel Gabrijel Modiga Grebenc, Andrej Hrovat, Irena Skvarča, Gerardo Daniel From Rigler, Simon Andrej Vrečar, Sonja Petkovšek, Pavel Danijel Cannasio Andrejak, Adrijan Zihlerl, Aleksandra Lazar, Ferdinand Gabrijel Bezljaj, Luka Valentin šmon, Ana Marija Petelin, Veronika Andreja Comito Gorišek, Martin Aleksander Grabnar, Andreja Romina Gelb, Boštjan Albert Zanini Tominc, Valentin Maksimilijan Llanos Nemanič, Silvina Veronika Gorišek, Janez Viljem Bečaj, Veronika Eliza-

beta Peternel, Marija Valerija Vivod, Emilijan Dante Caputo Starič, Albert Aleksander Klarreich Erjavec, Marija Pavla Orlando Medle, Sonja Stanič, Andrej Danijel Samsa, Karolina Gizela Dimnik, Jurij Friderik Teraš, Adrijana Pavla Albreht, Kristina Žužek, Sonja Danijela Rembada Seršen, Marjan Gabrijel Hirschegger, Andrej Damijan Mlinar (v Boliviji), Tatjana Elizabeta Stariha, Ferdinand Huergo Virnik, štefan Damijan García Pleško, Danijel Jože Mehle, Martin Aleksander Barraza Durič, Veronika Karla Račič, Marjanka Erika Horvat.

Umrli so: 11 letni Sergij Čenčič, Frančiška Rozman, Marija Gerkman, inž. Franci šerko, Franc Janežič, Ciril Povše, Ivan Grudzien, Olga Rupnik, 14 mesecev stara Gabrijela Albreht, Adela Olga Apalt, Karel Sršen, Franc Bajuk, prof. Jože Majcen, Jože šorc, Leopold Sparhakl, Karel Zrimšek, Franc Draksler, redovnica Ivana Perovšek, Janez Polanec, Katarina Močnik, Ivan Oven, Janez Zajec, Jernej Oblak, Henrik Sosol, Cirila Križ, France Debevec, Berta širca, Jože Dolenc, dr. Alojzij Turk, Franc Kovač, Vinco Marinšek, Angela Marija Plahuta, Rajmund Danko, Jože Mikelj,

Justin Pahor, Pavlina Mlač, Alojzij Blatnik, Ivanka Jež (iz Avstralije), Janez Flere, Jože Drobnič, Emilijan Jerkič, Ivana Aleš, Jožko Muri, Marija Petelin, Anica Šmajd, Janez Juhant, Marija Kržič, Lavra Florjančič, Nežika Fink, Lojze Furlan, Jože Škulj, Lojze Kovačič, Bogomir Pregelj, Adolf Jesih, Anton Hrast, Viktorija Ludvik, Janez Simčič, Peter Klobovs, Jože Pucelj, Lojze Žnidaršič, Franc Grom, Frančiška Borštnar.

Poročili so se: Anica Jenko in Jorge Luís Bertinetti, Peter Rot in Mari Glinšek, Janko Zorec in Lidia Mendo, Rafael Grošelj in Martina Erjavec, Marjan Bratuž in Marija Koprivnikar, Jože Burja in Marija Jemec, Tomaž Ciril Gabrenja in Ana Marija Sander, Peter Ivan Klobovs in Carmen De Bella, Jože Šmon in Alenka Ocvirk, Davorin Hirschgger

in Ani Grintal, Zalka Hirschegger in Arnaldo Lippi, Marijan Šušteršič in Tinka Vombergar, Marija Dacar in Juan Carlos Berón, Andreja Šušteršič in Aleksander Avila, Lovro Tomažević in Isabel Bogataj, Dina Truden in Juan Martinelli, Mojca Škrbec in Miguel Angel Vázquez, Jože Šenk in Marjeta Horvat, Zorko Simčič in Minka Debevec, Albin Cenčič in Metka Urbančič, Marijan Telič in Magda Peternel, Oskar Jelovčan in Marija Magdalena Brennan, Lojze Poglajen in Irena Urbančič, Marjan Oberžan in Veronika Albreht, Marija Breda Luskar in Eduardo Nichieli, Janez Djimnik in Katica Kovač, Anton Obriskal in Anica Indihar, Martinka Triler in Edgardo Marinelli, Jernej Bajda in Angelca Šmon, Tone Mežnar in Elsa Santillán, Anica Klemen in Enrique H. Beovide.

Romanje farne skupnosti iz Ramos Mejia

Vsakoletno romanje farne skupnosti iz Ramos Mejie, ki se redno zbira k božji službi v Slomškovem domu, je bilo v slovensko cerkev Marije Pomagaj na praznik Brezmadežne, 8. decembra. Ob 18,15 je bila pobožnost s petimi litanijami in blagoslovom, ob 19 je msgr. Anton Orehar daroval romarsko sv. mašo, pri kateri je ljudsko petje spremljal na orglah organist Gabrijel Čamernik. Udeležba je bila velika.

Po maši je v dvorani Slovenske hiše misijonarka s. Silva Žužek SC-MM ob skioptičnih slikah in ob vpra-

šanjih g. Ladislava Lenčka CM govorila o misijonskem delu v afriški deželi Ghana.

Izseljenska nedelja

V Argentini je izseljenska nedelja na 1. adventno nedeljo 3. decembra. Ob 6 popoldne je bila v cerkvi Naše ljube Gospe izseljencev v buenosaireški mestni Boca za vse narodnostne skupine v Argentini. Mons. Orehar je bil glavni celebrant, z njim pa so somaševali dušnopastirski narodni delegati: hrvaški, poljski, italijanski, litvanski, portugalski, madžarski in nekateri južnoameriški. Žal, da se te maše udeleži sorazmerno malo slovenskih rojakov.

Občni zbor Zveze slovenskih mater in žena

Redni občni zbor Zveze slovenskih mater in žena je bil v Slovenski hiši 29. novembra. Po uvodnih besedah predsednice ge. Pavline Dobovšek so poročale odbornice o delu v preteklem poslovnem letu. Kulturnih prireditvev in predavanj v Slovenski hiši in po krajevnih domovih je bilo nad 30. Za zadnji božič je Zveza izdala izvirne praznične voščilnice. Potrebni rojakom so bili razdeljeni paketi za veliko noč, pozimi in za božič. Osrednji odbor je bil tesno in prijateljsko povezan s krajevnimi odseki.

Pronuncij v SFRJ pri papežu

23. novembra dopoldne je papež Janez Pavel II. sprejel v posebno avdienco apostolskega pronuncija v Jugoslaviji nadškofa Michela Cechinija. O vsebini govora vatikanski tiskovni urad ni izdal nobenega sporočila.

Enodnevne duhovne vaje

Od sobote 9. decembra od 17,30 do nedelje zvečer so bile v zavodu v ul. G. Mistral, Villa Devoto, za ženske kratke duhovne vaje, naslednji konec tedna pa za moške. Ženám se je udeležilo 76, moških pa 63. Oboje je vodil g. Franc Sodja CM.

Meddobje, XVI, 4

Kot 105. publikacija Slovenske kulturne akcije je izšla decembra 78 4. številka 16. letnika Meddobja z naslednjo vsebino: Uvodnik: France Papež: Las sustancias. Poezija in

proza: Terezija Marinšek: Peščena zemlja; Vladimir Kos: Pesmi, Razprave: Vinko Brumen: Vloga „zadevanja“ v Vebrovih poteh do Boga; Emil Cjalowski: Začrt beloruske književnosti (prevodi pesnikov Jana Kupale, Jakoba Kolasa in Alaize Paškevič-Ciotka, Tine Debeljak). Pogledi: Franc Jeza: Pripombe h Grafenauerjevi „Zgodovini slovenskega naroda“. Zapisi: Fr. Papež: Obrisi podobe Otona Župančiča. Kronika: Kulturni večeri in prireditve SKA v letih 1975-1977.

Polnočnica v Slovenski hiši

Na božični večer je bila ob 10 uri v slovenski cerkvi Marije Pomagaj slovenska polnočnica, ki jo je daroval msgr. Orehar. Rojaki so napolnili do zadnjega kotička cerkev in dvorišče. „Gallus“ je pod vodstvom dr. Savellija in ob orgljanju Anke Savelli Gaser pel slovenske božične pesmi, od Haydnove Marijateljke maše pa Kyrie, Glorio, Sanctus in Agnus Dei. Da je šlo obhajanje hitreje, sta obhajala še 2 duhovnika.

Slovenska polnočnica v Velikem Buenos Airesu je bila tudi v Slovenski vasi in v Carapachayu.

Tudi slovenske božične maše na božič so privabile zelo veliko rojakov. Mladina pa je organizirala po vseh krajih tudi svoja mladinska božična srečanja.

Božičnica

Na pobudo Zveze slov. mater in žena je bila v soboto 16. decembra ob 19. uri slovenska božičnica v Na-

šem domu v Berazateguiju, ki so jo pripravile tamkaj bivajoče žene. Celotno prireditev je vodila ga. Pavlina Korošec: za branjem božičnega evangelija (ga. Marica Omahna) je bila duhovna misel Jožeta Škerbca, božični prizor (ga. Jožica Škerbec, g. Štrbenc, otroci), predsednica centralnega odbora Zveze ga. Pavlina Dobovšek je izrekla božični pozdrav, potem pa je ona in vse predsednice oz. zastopnice krajevnih odsekov prižgala svečke pred jaslicami, sledila je božična misel ge. Cilke Puckove, petje žená (g. Jože Omahna) in otrok (ga. Betka Vitrih) ter instrumentalno igranje otrok božičnih napevov (g. Omahna), katerim so priregnili vsi navzoči. Po zahvalnih besedah predsednika Doma g. Jožeta Vidmarja so navzoči ob zakuski kramljali in peli božične pesmi.

.....

Umrla duhovnika

Dr. Ivan Vrečar — umrl

Na nedeljo Kristusa Kralja je umrl v Trstu duhovnik dr. Ivan Vrečar. Pokojni se je rodil v Dobrunjah 1889, bil posvečen 1922, doktoriral 1926 in postal nato profesor verouka na ljubljanski klasični gimnaziji, kjer je ostal do 1945. Nekaj časa je bil tudi prefekt v Marijanišču. 1935 je izdal učbenik liturgike, 1938 pa molitvenik Kristus kralj. Veliško je delal za dijake v šoli, v Dijaški zvezi in v dijaški Marijini kongregaciji. Pred partizani se je 1945 umaknil in se naselil v Trstu, kjer

je nadaljeval svoje vzgojiteljsko delo do upokojitve. Bil je katehet na gimnaziji in liceju, ki se imenuje sedaj po Prešernu. Poleg verouka je poučeval tudi filozofijo, zgodovino in zadnja leta še latinščino. V Trstu je 1958 in tudi še kasneje izdal novo izdajo molitvenika Kristus kralj. 1947 je izdal Walserjevo Večno molitev za molitvene ure. Za tisk je pripravil tudi tržaško veroučno knjigo Zgodovino božjega razodetja. 1950 je postal hišni kaplan pri šolskih sestrah v Trstu, ki so zanj skrbele vse do zadnjega. Pogreb je vodil dr. Lojze Škerl, ljubljansko nadškofijo pa je zastopal msgr. Tone Smerkoli.

Duhovnik Jože Krošl

1. novembra je v župnišču pri sv. Barbari v Halozah umrl častni kanonik dr. Jože Krošl. Rojen je bil 1894 v Brežicah, bil 1916 posvečen v duhovnika, 6 let kaplanoval v Celju, 1923 postal prefekt v dijaškem semenišču in hkrati predaval primerjalno veroslovje v mariborskem bogoslovju. Po 1928 je v Mariboru in potem še v Ljubljani organiziral nadaljevalno šolstvo za odraslo kmečko mladino. Obenem se je spopolnjeval v etnologiji in sociologiji. 1946 je prevzel upravo župnije sv. Barbare v Halozah. Vodilno je deloval v pastoralno-sociološkem svetu v mariborski škofiji in od 1968 predaval pastoralno sociologijo na mariborskem oddelku ljubljanske teološke fakultete. Pri Mohorjevi družbi je 1973 izdal knjigo Uvod v pastoralno sociologijo.

SVETOVNE NOVICE

Samomori v guajanski džungli

Ves svet, posebej pa še Severno Ameriko, je v novembru hudo vznemirila množična smrt (nad 900 ljudi) v guajanski džungli. Pred nekaj leti je neki Jones, do tedaj popolnoma neznan Američan, v katerem je bilo pol indijanske krvi, ustanovil versko ločino, ki jo je imenoval „tempelj ljudstva“. Moral je imeti precejšnjo privlačno moč, saj je število privrženecv stalno rastlo. Nad 1.000 teh ljudi se je s svojim voditeljem umaknila v džunglo blizu obale v Guayani. Tam so ustanovili naselje in ga poimenovali po voditelju Jonesovo mesto, Jonestown. Živeli so tam skrajno primitivno, neurejeno in sterorizirani.

Ko se je v ameriški javnosti širila vest, da zadržujejo v džungli nekaj ameriških državljanov proti njihovi volji, je v Guajano s posebnim letalom odpotoval ameriški senator Ryan z nekaj časnikarji in spremstvom. Te so pokosili rafali fanatičnih članov te verske ločine. To pa je bil znak za množični samomor vse ločine. Baje naj bi že prej napisali nekakšno smrtno pogodbo.

Guajanski in ameriški vojaki, ki so prvi vdrlj v naselbino, so se znašli pred strahotnimi prizori množice trupel. Pomrli so s smrtonosno injekcijo, z oranžado, zastrupljeno s ciankalijem, in s pištolo, ki so si jo na-

stavljali sami ali pa so jih postrelili drugi. Nekateri člani so se pred smrtjo zatekli v negostoljubno tropsko džunglo, kjer so jih kasneje našli čisto izčrpane in iztradane. Jones je bil izjemen patološki tip, privlačen in zanešenjak, popačeno religiozen in levičarsko krut. Njegov zgled je opozorilo, kam lahko pripelje izrojen verski fanatizem.

Vsaka vera ni dobra!

Ob množičnem samomoru članov ameriške sekte Jima Jonesa v nekdanji britanski koloniji Guajani novembra 78 je napisal frančiškanski pater Gino Concetti članek za list Osservatore Romano. V njem razlaga, kako se motijo tisti, ki pravijo, da „je vsaka vera dobra“. „Samo prava vera človeka osvobaja in odrešuje. Krivi preroki človeštvo zaslužujejo in ga vodijo v duhovno ter končno tudi telesno uničenje,“ poudarja Concetti.

Že Kristus sam je svaril pred krivimi preroki in pred ljudmi, ki morda delajo celo izredna dela. Danes se mnogi v blaginji ne počutijo srečne. V svoji notranjosti hrepene po nečem višjem, boljšem, globljem. Oprijemljejo se nenavadnih, izrednih, skrivnostnih naukov. Toda vse to je lahko le človeška izmišljotina. Le vera božjega izvora more človeka dvigniti in odrešiti. Kristus je svoj

nauk izročil Cerkvi. Tej svoji skupnosti je postavil vodstvo in mu obljubil posebno pomoč Svetega Duha, da bo vodila člane na poti resnice ter jih varovala individualizma ter relativizma. Kdor se loči od Cerkve, lahko uči tudi kaj lepega. Njegovi obredi lahko koga privlačijo s svojimi skrivnostnostmi. Vendar tako življenje ne vodi k resničnemu odrešenju, ker vodi po poteh psevdomicizma. Prej ali slej se izkaže, da vsaka taka vera sloni na človeški domišljiji, ne pa na božjem razodetju.

Že v prvih časih krščanstva so nastajale „ločine“. Toliko vseh mogočih različnih sekt kot jih je danes, pa jih še ni bilo nikoli. Mnoge imajo svoj izvor v protestantizmu, ki se zelo cepi. Tudi v Južno Ameriko ter Evropo prihajajo iz Amerike in pa nekrščanske religije z Vzhoda.

Novi papež in socialistične dežele

Pod naslovom „Kaj pričakujejo madžarski katoličani od novega papeža,“ je prinesel Frankfurter Allgemeine Zeitung daljši članek, v katerem je pisec Victor Meier zbral mnenja madžarskih katoliških krogov.

Poleti 1978 je kardinal Višinski očital svojemu madžarskemu kolegu Lekaju, da „ne brani dovolj Cerkve pred državnim režimom, da mu nič ne odgovarja in da se je pred nepotrebno cenenimi pogoji z njimi spravil. Kardinal Lekai bi mogel zlasti v vprašanju verskega pouka in sodelovanja laikov pri delu Cerkve več doseči, če bi nastopal odločneje.“

Sedanji papež je kot krakovski nadškof posredoval in dejal Lekaju, da očitkov ne sme jemati prehudo.

Madžarski katoliški krogi razmišljajo o tem, da novi papež ne bo mogel graditi svoje „vzhodne politike“ mimo škofovskih konferenc v posameznih državah. Zlasti da ne bo mogel dajati koncesij vladam, ne da bi prej vprašal škofo. Izhajati bo moral iz položaja, ki ga ima Cerkve v posameznih deželah. Gotovo pa bo zagovarjal stališče, da za Cerkev pridobi največji možni prostor svobode. „Znano je, da vodstva socialističnih držav skoraj brez izjeme duhovnike, ki ne nastopajo preveč aktivno, pustijo v miru in jim celo dajejo gmotne ugodnosti, kakor sta sprejem v državno socialno in zdravstveno zavarovanje, želijo pa jih po možnosti odtegniti od dela v bazi, od poučevanja verouka, od dela z laiki in mladino.

Madžarski krogi mislijo, da bo Janez Pavel II. poskušal povezati sožitje s socialističnimi državami s prenehanjem ateistične propagande v teh državah. Že kot kardinal je večkrat govoril o tem, da je Cerkev v zgodovini večkrat stala nasproti različnim svetovom. Eden izmed njih je danes socialistični. Morda bo šel papež v to smer, da bo Cerkev v vzhodnih državah sprejela socialistični družbeni red kot državno ureditev, ne bo pa mogla razumeti, zakaj ta sloni na ateistični propagandi ali ateistični ideologiji.

Madžarski katoliški izobraženci so že pred časom razvili misel o nevtralni državi, ki je blizu laici-

stične države zahodnega izročila. Država naj sleče ideološko obleko in naj služi vsem državljanom enako. Vprašanja politične oblasti in ideologije naj bi se postavljala zunaj državnega aparata.

Verska nestrpnost je kršitev človekovih pravic

Na 33. zasedanju generalne skupščine OZN v New Yorku je decembra 1968 govoril tudi zastopnik apostolskega sedeža nadškof Cheli. Zelo odločno je nastopil proti vsem oblikam verske nestrpnosti, ki pomenijo kršitev osnovnih človekovih pravic.

„Že 16 let čaka pripravljen predlog izjave, s katero bi svetovna organizacija obsodila versko nestrpnost. Teoretično se vsi strinjajo, da je izjava potrebna, kljub temu pa je ostala še vedno le osnutek. Ob vsem tem pa je marsikje po svetu prisotna verska nestrpnost ne glede na režim ali ideologijo,“ je med drugim povedal vatikanski zastopnik.

V nadaljevanju govora je poudaril, da ne razume, zakaj države, ki so podpisale listino o človekovih pravicah, zdaj celo ovirajo sprejem listine, ki bi preprečevala versko nestrpnost. „Žal v tem našem civiliziranem svetu obstajajo predsodki proti veri,“ je dejal nadškof Cheli. „Še vedno so države, v katerih so verniki državljani II. razreda. Že vnaprej jih sumijo in preganjajo samo zato, ker so verni. Vera pa lahko družbi samo koristi. Vera ljudi spodbuja k pravičnosti in ljubezni, odločno oznanja, da smo vsi ljudje otroci enega Očeta

in zato enaki med seboj. Vsi hočemo vzgajati ljudi za mir. Ta vzgoja pa ne more biti resnična, če dopušča versko nestrpnost, ki pomeni diskriminacijo verujočih.“

Višinski za pravice Cerkve na Poljskem

V varšavski stolnici je bila 6. novembra slovesna zahvalna maša ob izvolitvi novega papeža. V cerkvi in po ulicah okoli nje se je zbralo okoli 20 tisoč vernikov. Kardinal Višinski je najprej orisal lik novega papeža, svojega nekdanjega najožjega sodelavca pri vodstvu poljske Cerkve, nato pa je govoril o sedanjem stanju te Cerkve. Posebej je poudaril dejstvo, da Cerkev nima dostopa do sredstev družbenega obveščanja. Primas je tudi potožil, da poljski verniki nimajo dovolj verskega tiska, da Cerkev ne sme ustanavljati katoliških društev in da ji ni dovoljeno družbeno in dobrodelno delovanje.

Ob 150-letnici Sschubertove smrti

19. novembra 1978 so se na Dunaju spomnili 150 letnice Schubertove smrti. V „njegovi“ cerkvi Dunaj-Lichtental je bila za to priložnost slovesna maša, ki jo je vodil dunajski nadškof kardinal König. Izvajali so Schubertovo mašo v G-duru in še nekatere druge njegove skladbe z versko vsebino. Mašo so prenašale številne televizijske postaje po svetu, med njimi celo sovjetska in bolgarska.

KJE JE KAJ

AŠO 46

FEBRERO 1979

UVODNIK	Škof Lenič vernim Slovincem po svetu	65
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Februarski dnevi (Franc Sodja CM)	68
	Papež Janez Pavel II. je zajadral na glo- boko (L. S.)	70
NAŠA VPRAŠANJA	Nekaj skromnih, pa pomembnih spomin- skih utrinkov (Božidar Bajuk)	75
	Naloge Slovincov v zdomstvu (M. Kremžar)	83
	Svetiti je naš poklic (Karel Mauser)	90
	Kaj pravite? (Alojzij Kukovica)	113
SODOBNA VPRAŠANJA	Ob 30-letnici deklaracije OZN o človekovih pravicah	96
	Upepeljevanje in cerkveni pogreb	111
LEPOSLOVJE	Naseljenci (Slavko Srebrnič)	66
	Uvod h Krstu pri Savici (France Prešeren)	93
	Večerna zavesa pade (Vladimir Kos)	91
V DRUŽINI	Kako spoznam, kaj je prav? (Lojze Šuštar)	101
	Najprej veljavnost, potem nerazveznost (Anton Trstenjak)	103
ZA MLADINO	Mladina skupaj s starejšimi za skupni slo- venski blagor (Andrej Grohar)	105
	Vedenje pri mizi (Mirko Mahnič)	107
ROMAN	Izseljenci (Johan Bojer-Božo Vodušek)	116
NOVICE	Med nami v Argentini	121
	Svetovne novice	125

PREGOVORI O PRIJAZNOSTI

- Upati si, a ne narediti, je kakor biti lačen, pa ne jesti. (furlanski)
Bolje je svetiti pred seboj kakor pa za seboj. (slovenski)
Človek, ki se ne zna nasmehniti, naj ne odpira trgovine. (slovenski)
Kar pride iz srca, predre kamnito steno, iz srca v srce gre. (kitajski)
Pogosto je tvoj „brat“ nekdo, ki ga ni rodila tvoja mati. (afriški)
Ako ga ne morem doiti, moreva se vsaj srečati. (slovenski)
Prijaznost prijaznost najde. (slovenski)
Svet je fotografski aparat: nasmejte se, prosim! (ameriški)
Najslabša sprava je boljša kot najboljša pravda. (slovenski)
-

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual No. 1.313.507

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

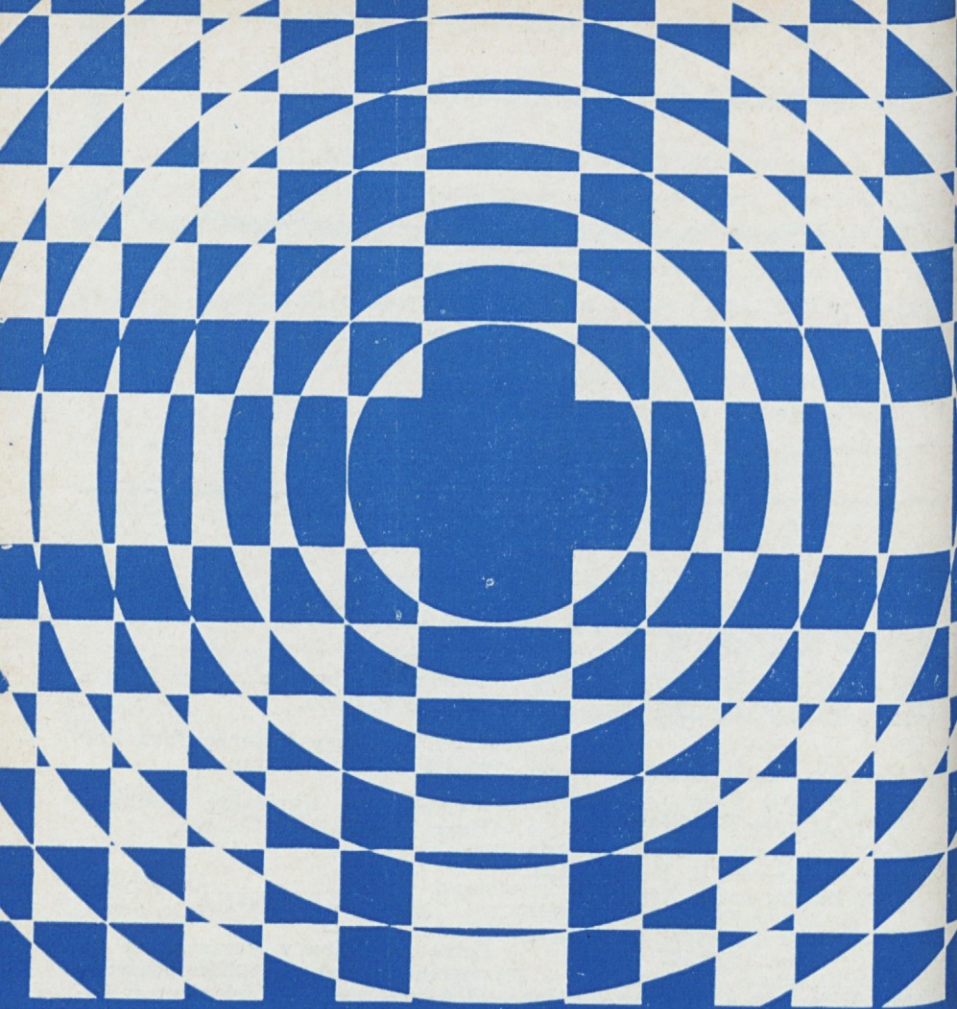
NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je 23.000 pesov; v ZDA in Kanadi 15 dolarjev; v Avstriji 200 šilingov; v Italiji 8.000 lir; druge protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema DŽ: arh. Jure Vombergar; stalna zaglavja DŽ ter celotna oprema Božjih stezic: Stane Snaj.

Tudi za življenje v veselju in uživanju sreče na tem svetu je treba modrosti, ki se je naučimo od Device najmodrejše.

Zemeljska sreča je za mnoge začetek nepopravljive nesreče, za tiste, ki v minljivi sreči Boga zgube.

Če se od Marije učimo spoznavati v vsakem veselju, v vsaki sreči, ki jo doživimo, darove ljubeznivega Očeta v nebesih, bomo še mnogo bolj veseli in doživljali globokejšo srečo.

Škof dr. Gregorij Rožman